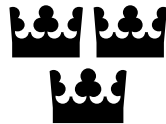

5

Ändringar avseende statens inkomster

5 Ändringar avseende statens inkomster

I detta avsnitt lämnar regeringen förslag till ändringar avseende statens inkomster 2015.

I 2015 års ekonomiska vårproposition finns en sammanställning av de offentligfinansiella effekterna av de skatte- och avgiftsförändringar som föreslås i denna proposition (prop. 2014/15:100 avsnitt 6.1).

5.1 Skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete

5.1.1 Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har promemorian Vissa inkomstskatte- och socialavgiftsfrågor inför budgetpropositionen för 2015 tagits fram (dnr Fi2014/3347). En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 1, avsnitt 1*. Promemorian har remitterats och innehåller bl.a. förslag om att slopa RUT-avdragets bestämmelse om skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete. Promemorians lagförslag i denna del finns i *bilaga 1, avsnitt 2*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 1, avsnitt 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Finansdepartementet (dnr Fi2014/3347).

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2015 att RUT-avdragets bestämmelse om skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete skulle slopas (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, avsnitt 6.6.3). Riksdagen beslutade dock att avslå förslaget (bet. 2014/15:FiU1, rskr. 2014/15:29). Regeringen anser alltjämt att förslaget bör genomföras. I detta avsnitt behandlas därför förslaget.

Lagrådet

Skatteutskottet beslutade den 24 oktober 2014 i samband med riksdagsbehandlingen av budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1) att inhämta Lagrådets yttrande över bl.a. det lagförslag rörande slopad skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete som finns i *bilaga 1, avsnitt 2*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 1, avsnitt 4*. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran. I förhållande till lagrådsremissens lagförslag har vissa förändringar gjorts i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna.

5.1.2 Gällande rätt

Den 1 juli 2007 trädde skattereduktionen för hushållsarbete, det s.k. RUT-avdraget, i kraft. RUT-avdrag ges för vissa särskilt angivna arbeten. Av förarbetena till RUT-avdraget framgår att vad som i första hand bör omfattas av skattereduktion är sådana tjänster som hör till vad som kan benämnas hushållsarbetets kärnområden (prop. 2006/07:94 s. 41).

Ett sådant arbete är enligt 67 kap. 13 § inkomstskattelagen (1999:1229) barnpassning som utförs i eller i nära anslutning till bostaden. När reglerna om skattereduktion för hushållsarbete infördes anfördes i förarbetena avseende barnpassning att i de fall en barnvakt hjälper barnet med läxor eller annat skolarbete bör det omfattas av skattereduktionen, eftersom hjälp med skolarbetet har ett nära samband med själva barnpassningen (prop. 2006/07:94 s. 43). Den 1 januari 2013 infördes en särskild bestämmelse om att skattereduktionen för hushållsarbete ska omfatta hjälp med läxor och annat skolarbete till elever i skolformer som avses i 10–13, 15 och

18 kap. samt 24 kap. 2–7 §§ skollagen (2010:800), när hjälpen utförs i eller i nära anslutning till bostaden. Ren undervisning är inte avsedd att omfattas av bestämmelsen om skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete (prop. 2012/13:14 s. 7) och var inte heller tidigare avsedd att omfattas av bestämmelsen om skattereduktion för barnpassning (se prop. 2006/07:94 s. 43).

5.1.3 Slopade skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete

Regeringens förslag: Den särskilda bestämmelsen om skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete slopas. Bestämmelsen om skattereduktion för barnpassning ändras så att den endast omfattar barnpassning som inte mer än i ringa omfattning innefattar hjälp med läxor och annat skolarbete.

Ändringen träder i kraft den 1 augusti 2015.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs dock att ändringen skulle träda i kraft den 1 januari 2015.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrat sig tillstyrker eller har inget att erinra mot förslaget. *Ekonomistyrningsverket* anser att det är skolans ansvar att se till att eleverna har tillgång till hjälp- och stödundervisning, men att det finns risk att de ökade intäkter som redovisas i promemorian uteblir på grund av kontrollsvårigheter och fusk. *Tjänstemännens Centralorganisation* anser att läxhjälp och undervisningsstöd ska vara en integrerad del av skolans verksamhet och omfatta alla elever. *Förvaltningsrätten i Linköping* anser att uttrycket ”ringa omfattning” i vart fall initialt kan medföra tolkningssvårigheter, eftersom det i viss mån får anses oklart på vilka omständigheter bedömningen ska grundas. *Skatteverket* anför att vissa gränsdragnings- och kontrollproblem kan uppkomma mot bakgrund av att företag på marknaden erbjuder både barnpassning och läxhjälp. För att undvika gränsdragningsproblem bör lagtexten, enligt verket, förtydligas t.ex. genom att ange att läxläsning inte alls får ingå i barnpassning. *Statens skolverk (Skolverket)* anser att tillgång till läxhjälp kan vara positivt, men att ett

ökat behov av läxhjälp kan vara ett tecken på brister i skolans förmåga att leva upp till skolans krav att ge elever förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Resurser som satsas på skolan bör därför enligt Skolverket syfta till att alla elever får den undervisning de har rätt till, bättre resultat och ökad likvärdighet. *Arbetsförmedlingen* anför att om förslaget implementeras är det sannolikt att denna tjänstemarknad kommer att minska betydligt. Arbetsförmedlingen anser att det är svårt att bedöma vilka sysselsättningskonsekvenser reduktionen medför eftersom publicerad branschstatistik över sysselsättningen saknas, men anför att uppgifter tyder på att det främst är studenter från universitet/högskolor som har anställningar i branschen och därför kommer att drabbas om denna tjänstemarknad reduceras. Det finns därmed enligt Arbetsförmedlingen en risk för att ungdomsarbetslösheten ökar om förslaget genomförs. *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)* anför att det, så vitt institutet vet, saknas tillförlitlig forskning som utvärderar effektiviteten i denna typ av subventioner. Det finns enligt IFAU också en viktig fördelningspolitisk aspekt av denna fråga, eftersom användandet av RUT-avdraget är större i inkomstfördelningens övre regioner. *Företagarna* anser att förslaget har ett tydligt negativt signalvärde. Läxhjälpföretagen skulle enligt organisationen behöva mer än dubbla sina priser för att täcka in ökade socialavgifter för sin (unga) personal och slopat RUT-avdrag för kunderna, vilket vore att effektivt ta bort förutsättningarna för en ny bransch. *My Academy Sweden AB (My Academy)* anser att förslaget inte har föregåtts av någon ordentlig utredning kring vilka effekter skattereduktionen fått på skolresultaten och att det inte heller presenteras något alternativt läxhjälpstöd för elever som i dag har råd med läxhjälp endast tack vare RUT-avdraget. *My Academy* uppskattar att över 3 000 unga vuxna jobbar som läxhjälpare samt anför att förslaget inte föregåtts av en konsekvensanalys av de anställda i branschen och att det inte finns några uppskattningar av hur många arbetstillfällen som skulle försvinna med förslaget. De föreslagna nya definitionerna är vidare, enligt företaget, fortsatt otydliga och svårtolkade vilket gör att läxhjälpaktörer sannolikt kommer fortsätta att utmana regelverket. Det bör enligt *My Academy* definieras tydligare vad som menas med att aktörer får tillhandahålla läxhjälp i ”ringa omfatt-

ning”. *Näringslivets Skattedelegation*, vars remissyttrande *Svenskt Näringsliv* hänvisar till, och *Svensk Industriförening* anser att förslaget kan väntas öka svartarbetet och leda till sämre effektivitet och undervisningskvalitet för dagens ungdomar, då det försämrar förutsättningarna för professionella företag i en framväxande bransch. Regelverkens förutsebarhet försämrar också enligt organisationerna, vilket är negativt för viljan att starta och driva företag. De anför vidare att det ur ett fördelningspolitiskt perspektiv kan noteras att de kostnadsförordningar för läxhjälp som förslaget innebär, kommer att medföra att endast familjer med mycket höga inkomster har råd att fortsätta anlita läxhjälp. *Svenska Bankföreningen* och *Svenska Fondhandlareföreningen* anser att remisstidens längd inte uppfyller regelverkets krav på beredning av lagförslag.

Skälen för regeringens förslag: Elevers möjlighet att få hjälp med läxor bör inte vara beroende av om de har föräldrar som har möjlighet att hjälpa dem eller betalningsförmåga för att köpa läxhjälp. Skolan ska vara sammanhållen och likvärdig. Detta kommer bl.a. till uttryck i 1 kap. 4 § skollagen (2010:800), som anger att en strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. För att förbättra likvärdigheten och öka möjligheterna för fler elever att utvecklas så mycket som möjligt har medel avsatts för en ökad satsning på hjälp med läxor och annat skolarbete för elever i grundskolan, vid sidan av den ordinarie undervisningstiden. Vidare genomförs en utbyggnad av sommar- och lovskolan för elever i årskurserna 6–9 och i gymnasieskolan som riskerar att inte klara kunskapskraven.

Mot denna bakgrund bör den särskilda bestämmelsen om skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete slopas. För att skattereduktion för mer renodlad sådan hjälp inte åter ska ges inom ramen för barnpassning bör samtidigt bestämmelsen om skattereduktion för barnpassning ändras. Att, som *Skatteverket* föreslagit, helt utesluta hjälp med läxor och annat skolarbete kan dock leda till gränsdragningsproblem när det gäller vilka moment som en barnvakt kan utföra vid ett barnpassningstillfälle. En förutsättning för rätt till skattereduktion för barnpassning bör därför vara att barnpassningen inte mer än i ringa omfattning innefattar hjälp med läxor och annat skolarbete.

Förvaltningsrätten i Linköping har anført att det i viss mån får anses oklart på vilka omstän-

digheter bedömningen ska grundas medan *My Academy Sweden AB* har anført att förslaget är ottydligt och svårtolkat och att det bör definieras tydligare vad som menas med att läxhjälp får tillhandahållas i ”ringa omfattning”. Med ”läxor och annat skolarbete” avses i detta sammanhang, precis som tidigare i den särskilda bestämmelsen om skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete, sådant skolarbete som hänför sig till läroplaner, kursplaner och ämnesplaner (se prop. 2012/13:14 s. 7). Ren undervisning omfattas, som framgår av avsnitt 5.1.2, inte över huvud taget av skattereduktionen för barnpassning. Med ”ringa” avses enligt terminologin i inkomstskattelagen (1999:1229) ca 5–10 procent (prop. 1999/2000:2, del 1, s. 504).

Flera remissinstanser, däribland *Företagarna*, *Näringslivets Skattedelegation* och *My Academy Sweden AB*, har synpunkter på förslagets effekter för läxhjälsbranschen. Dessa synpunkter behandlas i konsekvensanalysen i avsnitt 5.1.4.

När det gäller beredningskravet anser regeringen, i motsats till vad *Svenska Bankföreningen* och *Svenska Fondhandlarföreningen* anført, att det är uppfyllt. Tidsbrist efter ett val utgör en sådan omständighet som tillåts påverka remisstidens längd (se bet. 2008/09:KU10).

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 67 kap. 13 § inkomstskattelagen, se avsnitt 2.8.

5.1.4 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

Slopad skattereduktion för läxhjälp och annat skolarbete beräknas öka skatteintäkterna med 20 miljoner kronor 2015 och därefter med 50 miljoner kronor per år.

Då det inte är möjligt att exakt beräkna hur stor andel av den totala skattereduktionen som avser hjälp med läxor och annat skolarbete, baseras bedömningen av effekten på en uppskattning av läxhjälsbranschens omsättning 2015. Slopandet av skattereduktionen för hjälp med läxor och annat skolarbete innebär sannolikt att tjänsterna riktade till gymnasieelever exkluderas från reduktionen samt att antalet tjänster som riktas till högstadieelever begränsas. Beräkningarna baseras därför även på uppskattningar av hur stor

del av företagens omsättning som tillfaller olika åldersgrupper.

Effekter för myndigheter och företag

Förslaget innebär att de företag som i dag erbjuder tjänster som är inriktade på hjälp med läxor och annat skolarbete inte kommer att kunna utföra sådana tjänster inom ramen för systemet med skattereduktion för hushållsarbete. Ett alternativ vore att helt exkludera hjälp med läxor och annat skolarbete från systemet genom att utesluta sådan hjälp ur skattereduktionen för barnpassning. En sådan ändring har emellertid bedömts vara mindre lämplig, eftersom den skulle ge upphov till gränsdragningsproblem kring vad en barnvakt kan ägna sig åt inom ramen för skattereduktionen och därmed påverka även de företag som erbjuder barnpassningstjänster utan särskild inriktning på hjälp med läxor och annat skolarbete.

Företagarna har anfört att förslaget bidrar till att ta bort förutsättningarna för läxhjälsbranschen. *Näringslivets Skattedelegation*, vars remissyttrande *Svenskt Näringsliv* hänvisar till, och *Svenske Industriförening* har också uttryckt farhågor för branschen med anledning av förslaget. Läxhjälsbranschen fanns i viss utsträckning redan innan skattereduktion gavs för barnpassning och sedermera uttryckligen för hjälp med läxor och annat skolarbete. Köparnas kännedom om dessa tjänster får dessutom antas ha ökat sedan skattereduktionens införande. Det bör således alltså finnas en marknad för hjälp med läxor och annat skolarbete även utan en skattereduktion till köparna av sådana tjänster. Det får dock förutsättas att antalet köpare och antalet köpta tjänster, och därmed företagets omsättning, kommer att minska i förhållande till nuvarande volymer. Det saknas statistik om det totala antalet företag som är verksamma inom läxhjälsbranschen. Branschen domineras av två större aktörer som tillsammans står för ca 70 procent av den totala omsättningen, men det finns även ett antal mindre företag som erbjuder hjälp med läxor och annat skolarbete. Förslaget torde särskilt påverka de mindre företagen, särskilt sådana som befinner sig i ett uppstarts-skede.

Förslaget kan i viss mån försämra konkurrensen för företag inom läxhjälsbranschen i förhållande till företag som erbjuder barnpassningstjänster utan särskild inriktning på hjälp med läxor och annat skolarbete.

I den utsträckning som de tjänster som berörda företag tillhandahåller exkluderas ur skattereduktionen för hushållsarbete minskar samtidigt den administrativa börda som tillämpning av den s.k. fakturamodellen för skattereduktionen innebär. Tidsbesparingen för detta kan uppskattas med utgångspunkt i Tillväxtverkets databas MALIN. I databasen anges tidsåtgången för exempelvis lämnande av uppgifter om fulla arbetsgivaravgifter till två minuter och tidsåtgången för lämnande av information om sammanlagda avgifter till i genomsnitt en minut per tillfälle. Mot bakgrund av detta uppskattas tidsbesparingen till ca två minuter per köp, under förutsättning att företagets uppgiftshantering är anpassad till uppgiftslämnandet. Kostnadsbesparingen per köp beräknas då till ca nio kronor (vid en genomsnittlig timlön för administratören på 266 kronor enligt uppgifterna i MALIN).

Skatteverket behöver göra vissa systemanpassningar samt ändra blanketter och informationsmaterial. Eventuella tillkommande utgifter för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget bedöms inte påverka kostnaderna eller arbetsbördan för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Effekter för enskilda

Förslaget innebär att de personer som i dag köper tjänster som är inriktade på hjälp med läxor och annat skolarbete inte kommer att kunna köpa sådana tjänster inom ramen för systemet med skattereduktion för hushållsarbete. Det finns ingen statistik som indikerar hur många personer som i dag köper renodlad läxhjälp. I Skatteverkets rapport Om RUT och ROT och VITT och SVART (2011:1) uppgick andelen som köpte barnpassning eller läxhjälp till 1 procent av samtliga intervjuade köpare av RUT-tjänster. De senaste åren har läxhjälsbranschen växt och antalet personer som använder RUT-avdrag för läxhjälp torde vara betydligt större nu. En del av de som i dag köper läxhjälp inom ramen för RUT-avdraget kommer sannolikt att fortsätta köpa dessa tjänster även utan en skattereduktion, medan andra helt eller delvis kommer att sluta köpa tjänsterna. Antalet köpare och antalet köpta tjänster antas minska i förhållande till nuvarande volymer.

Effekter på svartarbete

Det är inte känt i vilken utsträckning läxhjälp köptes svart innan RUT-avdraget infördes. I en rapport från Skatteverket (2011:1) uppger köpare av städ- respektive trädgårdstjänster att de skulle börja köpa svart i 8 respektive 5 procent av fallen om RUT-avdraget avskaffades, vilket bedömdes kunna vara en underskattning. Det är troligt att svartarbetet, även inom läxhjälp, skulle öka bland dem som fortsätter köpa tjänsterna vid ett slopande av avdraget, men i vilken omfattning är oklart. Den totala effekten på svartarbete i ekonomin bedöms dock vara begränsad då reduktionen för läxhjälp och annat skolarbete utgör ett relativt litet belopp.

Effekter på jämställdhet

Det saknas statistik över antalet pojkar respektive flickor som får hjälp med läxor genom RUT-avdraget för läxhjälp samt över könsfördelningen bland dem som arbetar som läxhjälpare. Vad gäller den tid föräldrar lägger på hjälp med läxor indikerar SCB:s tidsanvändningsundersökning att kvinnor spenderar något mer tid på läxhjälp än män. I undersökningen 2000/01, innan införandet av RUT-avdraget, spenderade sammanboende män med barn från 7 år i genomsnitt 4 minuter i veckan på läxhjälp medan kvinnor i samma situation spenderade 6 minuter. I undersökningen 2010/11, efter införandet av RUT-avdraget, var samma uppgifter 2 minuter för män och 3 minuter för kvinnor. Det är dock inte möjligt att säga hur fördelningen av läxhjälp ser ut i de familjer som använder RUT-avdraget för läxhjälp, och inte heller om denna fördelning påverkats av den särskilda bestämmelsen om att hjälp med läxor och annat skolarbete skulle ingå i RUT-avdraget. Tidsanvändningsstudierna indikerar att kvinnor eventuellt kan påverkas något mer än män.

Effekter på sysselsättning

My Academy Sweden AB har efterlyst en konsekvensanalys avseende de anställda och antalet anställningar medan *Arbetsförmedlingen* har anfört att det finns en risk för att ungdomsarbetslösheten ökar om förslaget genomförs.

Många av dem som arbetar som läxhjälpare är högskolestudenter. Detta är en grupp som generellt sett har god anknytning till arbetsmarknaden. En ökad sysselsättning i läxhjälpbranschen bedöms således leda till en undanträngning av sysselsättningen i övriga branscher. På lång sikt bedöms förslaget således ha en

mycket begränsad effekt på sysselsättningen i ekonomin. Extraarbetet som läxhjälpare bedöms vidare inte påverka dessa individers chans till framtida arbete i någon större utsträckning.

5.2 Nedsättningen av socialavgifterna för unga

5.2.1 Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har promemorian Vissa inkomstskatte- och socialavgiftsfrågor inför budgetpropositionen för 2015 tagits fram (dnr Fi2014/3347). En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 1, avsnitt 1*. Promemorian har remitterats och innehåller bl.a. förslag om slopad nedsättning av socialavgifterna för unga. Promemorians lagförslag i denna del finns i *bilaga 1, avsnitt 2*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 1, avsnitt 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Finansdepartementet (dnr Fi2014/3347).

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2015 att nedsättningen av socialavgifterna för unga skulle slopas (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, avsnitt 6.9.3). Riksdagen beslutade dock att avslå förslaget (bet. 2014/15:FiU1, rskr. 2014/15:29). Regeringen anser alltjämt att förslaget bör genomföras. I detta avsnitt behandlas därför förslaget.

Lagrådet

Skatteutskottet beslutade den 24 oktober 2014 i samband med riksdagsbehandlingen av budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1) att inhämta Lagrådets yttrande över bl.a. det lagförslag rörande slopad nedsättning av socialavgifterna för unga som finns i *bilaga 1, avsnitt 2*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 1, avsnitt 4*. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran. I förhållande till lagrådsremissens lagförslag har vissa förändringar gjorts i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna.

5.2.2 Gällande rätt

Socialavgifter och allmän löneavgift

Socialavgifter tas ut för finansiering av de sociala trygghetssystemen och utgörs av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Arbetsgivaravgifter betalas i första hand av arbetsgivare medan egenavgifter normalt betalas av fysiska personer som bedriver aktiv näringsverksamhet, dvs. enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Regler om socialavgifter finns i socialavgiftslagen (2000:980).

Utöver socialavgifter ska, enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift, ytterligare en avgift betalas av arbetsgivare och enskilda näringsidkare. Den allmänna löneavgiften infördes ursprungligen för att finansiera EU-inträdet men används nu i första hand i allmänt budgetförstärkande syfte. Den allmänna löneavgiften debiteras i samband med, och på samma underlag som, socialavgifterna. Författningstekniskt ingår den allmänna löneavgiften varken i arbetsgivaravgifterna eller i egenavgifterna men eftersom den inte särskiljs i debiteringsförfarandet brukar den i dagligt tal ingå i begreppet socialavgifter. För inkomståret 2015 fördelar sig avgifterna på följande sätt (se tabell 5.1).

Tabell 5.1 Socialavgifter och allmän löneavgift 2015

Procent

	Egen- avgifter	Arbetsgivar- avgifter
Sjukförsäkringsavgift	4,44	4,35
Föräldraförsäkringsavgift	2,60	2,60
Ålderspensionsavgift	10,21	10,21
Efterlevandepensionsavgift	1,17	1,17
Arbetsmarknadsavgift	0,10	2,64
Arbetskadavgift	0,30	0,30
<i>S:a socialavgifter</i>	<i>18,82</i>	<i>21,27</i>
Allmän löneavgift	10,15	10,15
S:a socialavgifter och allmän löneavgift	28,97	31,42

Finansiering av trygghetssystemen

Socialavgifterna är i principiellt hänseende försäkringsavgifter men det faktiska försäkringsinlaget varierar mellan försäkringslagen och för flertalet försäkringar saknas en direkt koppling mellan avgiften och förmånen.

Det inkomstgrundade ålderspensionssystemet finansieras med en fast pensionsavgift på 18,5 procent av pensionsunderlaget, där 16 procentenheter går till fördelningssystemet för att finansiera inkomstpensionen. Resterande 2,5 procentenheter betalas in till systemet för premiepension där avgiftsintäkterna fonderas individuellt för varje försäkrad. Arbetsgivarens respektive den egenavgiftsskyldiges del av avgiftsinbetalningen sker i form av ålderspensionsavgift om 10,21 procent av avgiftsunderlaget enligt socialavgiftslagen.

Det inkomstgrundade ålderspensionssystemet är ett fristående försäkringssystem vid sidan av statens budget. Utgående inkomst- och tilläggs-pensioner i fördelningssystemet ska löpande finansieras av inbetalade avgifter samt tillgångarna i AP-fonderna. Det är konstruerat så att det ska vara finansiellt självreglerande, där eventuella anpassningar sker på förmånssidan – inte genom en förändrad avgiftssats. Premiepensionen är ett fullfonderat system. Ingen skattefinansiering ska således ske utan systemet är helt slutet i detta avseende. En grundläggande princip bakom pensionssystemet är att varje intjänad pensionsrättighet ska motsvaras av en beslutad och inbetald avgift av en mot rättigheten svarande storlek. Om detta villkor bryts kan inte systemet garantera sin långsiktiga hållbarhet finansiellt. Ålderspensionsavgiften kan således inte reduceras.

För vilka ändamål de olika avgifter som inflyter som socialavgifter ska användas framgår av lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter.

Nedsättning av socialavgifter

Nedsatta socialavgifter för personer som vid årets ingång inte har fyllt 26 år

Den 1 juli 2007 sänktes socialavgifterna, inklusive den allmänna löneavgiften, för personer som vid årets ingång fyllt 18 men inte 25 år (prop. 2006/07:84, bet. 2006/07:SfU10, rskr. 2006/07:157). Nedsättningen innebar att arbetsgivar- och egenavgifterna, med undantag för ålderspensionsavgiften, halverades. Den 1 januari 2009 utvidgades nedsättningen till att omfatta alla som vid årets ingång inte fyllt 26 år samtidigt som den förstärktes (prop. 2008/09:7, bet. 2008/09:SfU5, rskr. 2008/09:95). Nedsättningen innebär att avgifterna, med undantag för ålderspensionsavgiften, i dag uppgår till en fjärdedel av

de totala avgifterna. Detta innebär att arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för 2015 uppgår till 15,49 procent och att egenavgifterna och den allmänna löneavgiften för 2015 uppgår till 14,88 procent, om inte anmälan om annan karenstid än sju dagar har gjorts till Försäkringskassan. Sammantaget innebär nedsättningen för personer som vid årets ingång inte fyllt 26 år ungefär en halvering av de ordinarie socialavgifterna. Den 1 maj 2015 kommer nedsättningen av socialavgifterna, inklusive den allmänna löneavgiften, för unga att förändras (prop. 2014/15:50, bet. 2014/15:SfU10, rskr. 2014/15:147). För personer som vid årets ingång inte har fyllt 23 år sänks avgifterna så att bara ålderspensionsavgiften på 10,21 procent ska betalas. För personer som vid årets ingång har fyllt 25 år slopas nedsättningen.

Nedsatta socialavgifter för personer som vid årets ingång har fyllt 65 år

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 65 år och som omfattas av det reformerade pensionssystemet, dvs. är födda 1938 eller senare, ska bara ålderspensionsavgiften och inte övriga socialavgifter betalas. Detta gäller även för dem som betalar egenavgifter. För personer som är födda 1937 eller tidigare tas inga socialavgifter ut. Varken allmän löneavgift eller särskild löneskatt tas ut för dem som vid årets ingång har fyllt 65 år.

Regionalt avdrag vid avgiftsberäkningen

Arbetsgivare, enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag som är verksamma i vissa angivna kommuner i Norrland och västra Svealand (stodområde A) får göra avdrag vid beräkningen av socialavgifterna och den allmänna löneavgiften. Syftet med avdraget är att stimulera småföretagandet och att bidra till god service i de delar av landet som har de största geografiska lägesnackdelarna med bl.a. långa avstånd, liten hemmamarknad, sämre tillgång på service, låg befolkningstäthet och ogynnsamma klimatförhållanden. Reglerna finns i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980). Bestämmelserna innebär i huvudsak att företag som är verksamma i stodområdet ges ett avdrag med 10 procent av avgiftsunderlaget vid beräkningen av den allmänna löneavgiften, arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna. För arbetsgivare uppgår avdraget till

högst 7 100 kronor per månad och för enskilda näringsidkare till högst 18 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften.

Nedsatta egenavgifter

Den 1 januari 2010 infördes en nedsättning av egenavgifterna för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag i syfte att göra det mer attraktivt att starta, driva och utveckla företag (prop. 2009/10:178, bet. 2009/10:SfU16, rskr. 2009/10:278). Nedsättningen uppgick till 5 procentenheter och var utformad som ett avdrag vid avgiftsberäkningen. Avdrag fick göras med högst 10 000 kronor per år. Den 1 januari 2014 förstärktes nedsättningen genom att avdraget vid avgiftsberäkningen höjdes med 2,5 procentenheter till 7,5 procent av avgiftsunderlaget och det maximala avdragsbeloppet med 5 000 kronor till 15 000 kronor per år (prop. 2013/14:14, bet. 2013/14:SfU5, rskr. 2013/14:74). En förutsättning för avdrag är att överskottet av näringsverksamheten överstiger 40 000 kronor och att den avgiftsskyldige vid årets ingång har fyllt 25 men inte 65 år. Avdraget får inte medföra att egenavgifterna understiger ålderspensionsavgiften.

Nedsatta arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning och utveckling

Den 1 januari 2014 infördes ett skatteincitament för forskning och utveckling (prop. 2013/14:1 Förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.9, bet. 2013/14:FiU1, rskr. 2013/14:56). Vid beräkningen av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning och utveckling ska avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget för dessa personer. Avdraget får inte medföra att de avgifter som ska betalas understiger ålderspensionsavgiften. Det sammanlagda avdraget för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige får inte överstiga 230 000 kronor per månad. Vid bedömningen av avdragsrätten ska flera avgiftsskyldiga som ingår i samma koncern och som uppfyller villkoren för att få göra avdrag anses som en avgiftsskyldig. En förutsättning för avdraget är att personerna har arbetat med forskning och utveckling i en viss utsträckning och att de vid årets ingång har fyllt 25 men inte 65 år.

5.2.3 Slopad nedsättning av socialavgifterna för unga

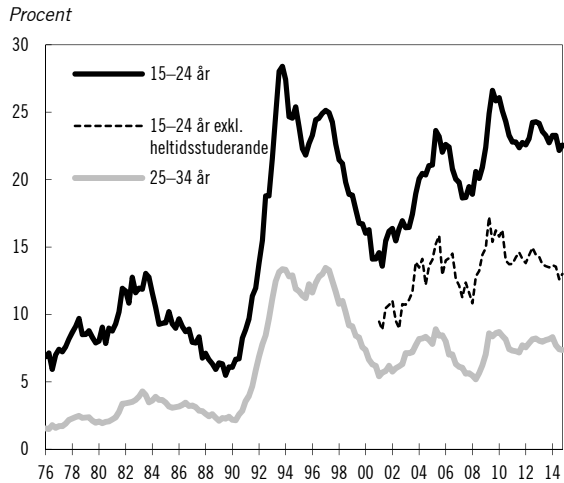
Regeringens förslag: Nedsättningen av socialavgifterna, inklusive den allmänna löneavgiften, för personer som vid årets ingång inte har fyllt 25 år slopas.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)*, *Svensk Handel*, *Näringslivets Regelnämnd (NNR)*, *Näringslivets Skattedelegation (NSD)* vars remissyttrande *Svensk Näringsliv* hänvisar till, *Visita*, *Almega*, *Bemanningsföretagen Almega*, *Proffice* och *Svenska Industriföreningen (Sinf)* avstyrker förslaget. LRF, Svensk Handel, Visita, Almega, Bemanningsföretagen Almega och Proffice framhåller att förslaget kommer få negativa sysselsättningseffekter för unga. *Företagarna* anser, i likhet med NNR, Visita, Almega och Proffice, att förslaget kommer minska företagets incitament att satsa på unga som har mindre erfarenhet vid nyrekrytering, till förmån för mer erfarna arbetssökande. NSD och Sinf anser att arbetskraftskostnaden för unga fortfarande är för hög och *Konjunkturinstitutet (KI)* menar att lägre arbetskraftskostnader för unga kan väntas öka arbetsgivarnas drivkrafter att anställa ungdomar med svag förankring på arbetsmarknaden. NNR anser att det inte har redovisats något reellt alternativ till de nedsatta socialavgifterna för unga. *Ekonomistyrningsverket (ESV)*, *Arbetsförmedlingen* och *Akademikerförbundet SSR (SSR)* anser å andra sidan att nedsättningen av socialavgifterna för unga är en ineffektiv åtgärd mot ungdomsarbetslösheten. Även *Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)* anser att effektiviteten av nedsättningen kan ifrågasättas. *Institutet för arbetsmarknad- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)* menar att nedsättningen har haft modesta sysselsättningseffekter. Arbetsförmedlingen förespråkar i stället, i likhet med TCO, mer riktade åtgärder som är betydligt mer träffsäkra och effektiva att nå grupper av arbetssökande ungdomar som behöver särskilt stöd för att komma i arbete. KI anser att regeringen bör överväga en generell höjning av

socialavgifterna i stället för att slopa de nedsatta socialavgifterna för unga eftersom det, enligt KI, skulle få en mindre negativ effekt på sysselsättningen. Enligt KI talar dock likformighetsargument, och att nedsättningar betingade på ålder kan skapa problem i skarven mellan olika åldersgrupper, för en borttagning av nedsättningen. Även *Tillväxtverket* framhåller att förslaget innebär ökad likformighet och menar att det även förenklar skattesystemet. Företagarna menar att om förslaget genomförs så borde subventionen direkt växlas över till ett generellt arbetsgivaravdrag. *Svenska Bankföreningen* och *Svenska Fondhandlareföreningen* anser att remisstidens längd inte uppfyller regeringens krav på beredning av lagförslag.

Skälen för regeringens förslag: Arbetslösheten bland ungdomar (15–24 år) är betydligt högre än för andra åldersgrupper och har ökat sedan början av 2000-talet. År 2014 uppgick ungdomsarbetslösheten till ca 23 procent och Sverige har i dag en högre ungdomsarbetslöshet än i många andra jämförbara länder (se diagram 5.1). Graden av arbetsmarknadsanknytning och orsakerna till arbetslöshet skiljer sig dock väsentligt åt inom gruppen unga arbetslösa. Nära hälften av de unga arbetslösa är heltidsstuderande som söker arbete, varav många söker extrajobb eller feriejobb vid sidan av studierna. Unga har generellt sett även betydligt kortare arbetslöshetstider än vuxna och de flesta unga lyckas så småningom etablera sig på arbetsmarknaden. Samtidigt finns det en grupp bland de unga arbetslösa som befinner sig långt från arbetsmarknaden med svårigheter att hitta vägar in till arbetslivet. Det är främst denna grupp av unga som är i behov av stöd och det är de som utgör det mer allvarliga ungdomsarbetslöshetsproblemet. Den största risken för långtidsarbetslöshet och framtida arbetsmarknadsrelaterade problem bland unga finns främst bland dem som saknar fullföljd gymnasieutbildning, är utrikes födda eller som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Arbetslösheten bland unga 20–24 år utan gymnasieutbildning uppgick 2014 till 40,1 procent. Det finns också en grupp unga som varken arbetar eller studerar och som står helt utanför arbetsmarknaden, i vissa fall sedan flera år. Även i denna grupp finns det unga som är i behov av stöd.

Diagram 5.1 Ungdomsarbetslöshet 1976–2014

Anm.: Data för 2001–2005 länkade av SCB, medan perioden 1976–2000 är en tillbakaskrivning av Konjunkturinstitutet som bygger på SCB:s länkning av data för 16–24 år, historisk statistik och antaganden.
Källa: Statistiska centralbyrån och Konjunkturinstitutet.

Resultaten i IFAU:s utvärdering av de nedsatta arbetsgivaravgifterna för unga indikerar att nedsättningen inte har haft någon sysselsättnings-effekt alls för grupper av unga med svag anknytning till arbetsmarknaden. Utvärderingen redovisas i IFAU:s rapport 2013:26 "Sänkta arbetsgivaravgifter för unga" och IFAU Working Paper 2013:27, "Do payroll tax cuts raise youth employment?". Resultaten indikerar vidare att nedsättningen generellt sett har haft små effekter på sysselsättningen i förhållande till dess kostnad. Intäktsbortfallet per skapat jobb uppgår enligt rapporten till mellan 1,0 och 1,6 miljoner kronor, vilket anges motsvara omkring fyra gånger den genomsnittliga anställningskostnaden för 19–25-åringar. Deras slutsats är att det är en ineffektiv åtgärd för att skapa sysselsättning.

Nedsättningen av socialavgifterna för unga bedöms sammantaget inte vara en ändamålsenlig åtgärd för att komma till rätta med det mer allvarliga ungdomsarbetslöshetsproblemet. Nedsättningen innebär – till skillnad från de flesta andra sysselsättningssubventioner – att alla unga subventioneras, inte bara de som är i behov av stöd. Detta innebär en betydande dödviktsförlust eftersom man då subventionerar unga som redan har en anställning och arbeten som skulle ha kommit till stånd även utan en subvention. Baserat på resultaten i IFAU:s rapport tycks inte heller nedsättningen ha haft någon effekt för de grupper av unga som främst är i behov av stöd, dvs. de med svag anknytning till arbetsmarknaden. Flera remissinstanser delar bedömningen att nedsättningen är ineffektiv. *ESV*, *Arbetsför-*

medlingen och *SSR* framhåller att nedsättningen av socialavgifterna för unga är en ineffektiv åtgärd mot ungdomsarbetslösheten. *TCO* ifrågasätter också effektiviteten av nedsättningen.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen, i likhet med promemorians förslag, att nedsättningen av socialavgifterna, inklusive den allmänna löneavgiften, för personer som vid årets ingång inte har fyllt 25 år slopas. Ett slopande av nedsättningen ökar även likformigheten i skattesystemet, vilket skapar ett enklare och mer transparent skattesystem. Som en övergångslösning föreslås i avsnitt 5.2.4 att nedsättningen ska vara reducerad under perioden 1 augusti 2015–30 juni 2016.

LRF, *Svensk Handel*, *Visita*, *Almega*, *Bemanningsföretagen Almega* och *Proffice* framhåller att förslaget kommer få negativa sysselsättningseffekter för unga. Frågan behandlas i avsnitt 5.2.5.

Företagarna anser, i likhet med *NNR*, *Visita*, *Almega* och *Proffice*, att förslaget kommer minska företagens incitament att satsa på unga som har mindre erfarenhet vid nyrekrytering, till förmån för mer erfarna arbetssökande. *NSD* och *Sinf* anser att arbetskraftskostnaden för unga fortfarande är för hög och *KI* menar att lägre arbetskraftskostnader för unga kan väntas öka arbetsgivarnas drivkrafter att anställa ungdomar med svag förankring på arbetsmarknaden. *NNR* anser att det inte har redovisats något reellt alternativ till de nedsatta socialavgifterna för unga. Som beskrivits ovan bedöms nedsättningen av socialavgifterna för unga vara förknippad med stora dödviktsförluster och resultaten i IFAU:s utvärdering indikerar att grupper av unga med svag anknytning till arbetsmarknaden inte varit hjälpta av nedsättningen. I likhet med *Arbetsförmedlingen* och *TCO* bedömer regeringen att det krävs mer riktade åtgärder för att nå grupper av arbetssökande ungdomar som behöver särskilt stöd för att komma i arbete. En viktig orsak till ungdomsarbetslösheten bedöms vara brister i utbildningssystemet och i anknytningen till arbetsmarknaden. En mer ändamålsenlig politik bör stödja unga att fullfölja sin gymnasieutbildning. Det är även viktigt att arbetsmarknadspolitiken blir mer effektiv i att rusta och matcha de unga till jobb eller utbildning. Mot bakgrund av detta föreslår regeringen i denna proposition bl.a. ökade satsningar på skolan och välfärden samt införande av traineejobb.

KI anser att regeringen bör överväga en generell höjning av socialavgifterna i stället för att slopa de nedsatta socialavgifterna för unga eftersom det, enligt KI, skulle få en mindre negativ effekt på sysselsättningen. Som KI själv påpekar talar dock bl.a. likformighetsargument mot en sådan lösning.

Företagarna menar att om förslaget genomförs så borde subventionen direkt växlas över till ett generellt arbetsgivaravdrag. Detta löser dock inte ungdomsarbetslöshetsproblemet.

När det gäller beredningskravet anser regeringen, i motsats till vad *Svenska Bankföreningen* och *Svenska Fondhandlarföreningen* anfört, att det är uppfyllt. Tidsbrist efter ett val utgör en sådan omständighet som tillåts påverka remisstidens längd (se bet. 2008/09:KU10).

Lagförslag

Förslagen föranleder att 2 kap. 28 § och 3 kap. 15 a § socialavgiftslagen (2000:980) upphävs och att 2 kap. 29 § och 3 kap. 18 § socialavgiftslagen och 1–3 §§ lagen (1994:1920) om allmän löneavgift samt 2 och 5 §§ lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980) ändras, se avsnitt 2.10, 2.5 och 2.11.

5.2.4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den 1 augusti 2015. Under perioden 1 augusti 2015–30 juni 2016 ska nedsättningen av socialavgifterna för unga övergångsvis vara reducerad så att, utöver hela ålderspensionsavgiften, endast arton tjugofemtedelar av de övriga avgifterna ska betalas. Motsvarande ska gälla den allmänna löneavgiften.

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslogs dock att lagändringarna skulle träda i kraft den 1 januari 2015 och att nedsättningen av socialavgifterna för unga övergångsvis skulle vara halverad under 2015.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Svensk Handel* anser att ett ikraftträdande den 1 januari 2015

ger företagen mycket liten möjlighet att anpassa sin verksamhet, budgetering och bemanning med anledning av förslaget och föreslår en längre ikraftträdandeperiod. *Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU)* är positiva till att höjningen av socialavgifterna delas upp över två år.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna bestämmelserna bör kunna träda i kraft den 1 augusti 2015. I promemorian föreslås som en övergångslösning att nedsättningen halveras under 2015, för att därefter helt upphöra vid utgången av 2015. Med hänsyn till att tidpunkten för ikraftträdandet av de föreslagna bestämmelserna flyttats fram – i förhållande till förslaget i promemorian – och av offentlig-finansiella skäl, föreslås att nedsättningen av socialavgifterna för unga övergångsvis ska vara reducerad under perioden 1 augusti 2015–30 juni 2016 så att, utöver hela ålderspensionsavgiften, endast arton tjugofemtedelar av de övriga avgifterna ska betalas. Motsvarande ska gälla den allmänna löneavgiften. I fråga om övriga övergångsbestämmelser ansluter sig regeringen till promemorians bedömning. Vid beräkningen av arbetsgivaravgifterna ska därför den upphävda bestämmelsen i 2 kap. 28 § socialavgiftslagen (2000:980) och bestämmelsen i 2 kap. 29 § socialavgiftslagen i den äldre lydelsen fortfarande tillämpas på ersättning som betalas ut före den 1 juli 2016. På ersättning som betalas ut under perioden 1 augusti 2015–30 juni 2016 ska dock vid tillämpningen av 2 kap. 28 § socialavgiftslagen, utöver hela ålderspensionsavgiften, arton tjugofemtedelar av de övriga arbetsgivaravgifterna betalas. Motsvarande tillämpning ska gälla för 3 § lagen om allmän löneavgift. Vid beräkning av egenavgifterna ska den upphävda bestämmelsen i 3 kap. 15 a § socialavgiftslagen och bestämmelsen i 3 kap. 18 § socialavgiftslagen i den äldre lydelsen fortfarande tillämpas på inkomst som uppbärs före den 1 juli 2016. På inkomst som uppbärs under perioden 1 augusti 2015–30 juni 2016 ska dock vid tillämpningen av 3 kap. 15 a § socialavgiftslagen, utöver hela ålderspensionsavgiften, arton tjugofemtedelar av de övriga egenavgifterna betalas. Motsvarande tillämpning ska gälla för 3 § lagen om allmän löneavgift. I fråga om egenavgifter sammanfaller normalt beskattningsåret med kalenderåret. En särskild övergångsbestämmelse behövs därför för det fall den avgiftsskyldige inte visar hur stor del av beskattningsårets inkomst som hänför sig

till tiden efter den 1 augusti 2015 respektive tiden efter den 30 juni 2016. I dessa fall ska så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 1 augusti 2015 respektive tiden efter den 30 juni 2016 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under respektive tid och hela beskattningsåret.

Det ankommer på Skatteverket att informera och svara på frågor om avgiftsberäkningen.

5.2.5 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

Slopad nedsättning av socialavgifterna för unga i två steg beräknas öka skatteintäkterna netto med 5,49 miljarder kronor 2015, 15,76 miljarder kronor 2016, 18,34 miljarder kronor 2017 och 18,10 miljarder kronor 2018. Dessa nettoeffekter tar hänsyn till vissa s.k. indirekta effekter. Med indirekta effekter avses här övervältring av avgiftshöjningen på löner, vinster och priser.

De indirekta effekterna för arbetsgivar- och egenavgifterna är olika. Vid beräkning av de indirekta effekterna av en höjning av arbetsgivaravgifterna antas att övervältringen på lönerna det första året är 50 procent och att övervältringen på vinster och priser är 25 procent. Efter hand ökar övervältringen på löner relativt vinster och priser. På lång sikt antas hela kostnadsökningen ha övervältrats på lönerna (se vidare avsnittet om effekter för företag). Övervältringsantagandena innebär att företagets vinster minskar på kort sikt, vilket minskar bolagsskattebasen och därmed bolagsskatteintäkterna. Detta motverkar den positiva offentligfinansiella effekten av regeländringen. Högre priser ökar underlaget för mervärdesskatt, men effekten på de offentliga finanserna motverkas av att offentliga utgifter är knutna till konsumentprisindex. Den sammanlagda effekten av dessa två effekter bedöms vara nära noll.

Höjda egenavgifter leder till en minskning av inkomsten av näringsverksamhet, vilket motverkar intäkterna från avgiftshöjningen.

Effekterna på kommunernas och landstingens ekonomi till följd av förslaget har vägts in i det förslag till stöd till kommuner och landsting som redovisas i avsnitt 6.23

Effekter för företagen

Tillväxtverket anser att förslaget kan komma att få negativa konsekvenser för främst företag i restaurangbranschen och övrig besöksnäring. Det är, enligt Tillväxtverket, branscher i vilka unga, kvinnor och personer med utländsk bakgrund förhållandevis ofta är verksamma som företagare. Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU) efterfrågar en analys av hur förslaget påverkar ideella organisationer i allmänhet och ungdomsorganisationer i synnerhet.

En förändring av socialavgifterna tenderar, som beskrevs ovan, att övervältras på lönekostnader, vinster och priser. Vid en generell förändring kan hela förändringen på lång sikt antas övervältras på lönerna. De nedsatta socialavgifterna för unga är en riktad åtgärd, där slopandet kan förväntas att i lägre utsträckning övervältras till lägre löner än en generell höjning. I beräkningarna har dock antagits samma övervältringsprofil som vid en generell höjning eftersom osäkerheten kring övervältringsprofilen för en riktad åtgärd är stor. Som beskrevs ovan antas, på kort sikt, en del av det ökade socialavgiftsuttaget övervältras på lönerna. Den del av förändringen som inte övervältras på löner leder till lägre vinster för företagen, vilket ger ett lägre uttag av bolagsskatt. På längre sikt antas, av skäl som beskrivs ovan, hela det ökade socialavgiftsuttaget övervältras på lönekostnaderna i form av lägre löner för hela löntagarkollektivet (inte enbart de som påverkas av förändringen).

Initialt kommer arbetskostnaden för företag med unga anställda att öka. Hur mycket arbetskostnaden initialt ökar för dessa företag beror på antalet anställda och dess ålderssammansättning. Tabell 5.2 och tabell 5.3 visar ökningen av arbetsgivaravgifterna till följd av förslaget, jämfört med gällande regler 1 januari 2015 respektive 1 maj 2015, för ungdomar vid olika åldrar som tjänar 25 000 kronor i månaden. De ökade arbetsgivaravgifterna motsvarar den initiala ökningen av arbetskostnaden. Som nämnts ovan antas dock ökningen av arbetsgivaravgifterna så småningom övervältras på de anställdas löner, varför tabellerna inte beskriver förändringar av arbetskostnaden på sikt.

Tabell 5.2 Arbetsgivaravgifter 1 augusti 2015-30 juni 2016 för ungdomar vid olika åldrar med en månadslön på 25 000 kronor, vid föreslagna regler och gällande regler 1 januari respektive 1 maj 2015

Kronor per månad

Ålder, år (fyller under året)	Enligt gällande regler 1/1 2015	Enligt gällande regler 1/5 2015	Enligt före- slagna regler 1/8 2015	Skillnad förslag mot regler 1/1 2015	Skillnad förslag mot regler 1/5 2015
-23	3873	2553	6365	2493	3813
24-25	3873	3873	6365	2493	2493
26	3873	7855	7855	3983	0

Källa: Egna beräkningar.

Tabell 5.3 Arbetsgivaravgifter fr.o.m. 1 juli 2016 för ungdomar vid olika åldrar med en månadslön på 25 000 kronor, vid föreslagna regler och gällande regler 1 januari respektive 1 maj 2015

Kronor per månad

Ålder, år (fyller under året)	Enligt gällande regler 1/1 2015	Enligt gällande regler 1/5 2015	Enligt före- slagna regler 1/7 2016	Skillnad förslag mot regler 1/1 2015	Skillnad förslag mot regler 1/5 2015
-23	3873	2553	7855	3983	5303
24-25	3873	3873	7855	3983	3983
26	3873	7855	7855	3983	0

Källa: Egna beräkningar.

Förslaget minskar den administrativa bördan för små och medelstora företag. Från och med den 1 augusti 2015 ska arbetsgivare som både har arbetstagare som vid ingången av året inte har fyllt 23 år och arbetstagare som vid ingången av året har fyllt 23 men inte 25 år redovisa en uppgift mindre i arbetsgivardeklarationen. Fr.o.m. den 1 juli 2016 ska arbetsgivare som har arbetstagare som vid ingången av året inte har fyllt 25 år redovisa ytterligare en uppgift mindre i arbetsgivardeklarationen. För att mäta förändringar i företagens administrativa kostnader används den s.k. standardkostnadsmetoden. Baserat på denna mätmetod har Tillväxtverket byggt upp databasen MALIN. Avsikten med denna databas är, förutom att tjäna som jämförelsegrund, att den ska kunna användas för att hjälpa till att uppskatta den minskade eller den ökade administrativa kostnaden av olika regel-förslag. Enligt MALIN kostar en ekonomi-handläggare i genomsnitt 266 kronor i timmen, vilket ger en kostnad på ca 4,50 kronor per minut. Vidare anges i databasen att det tar ca 1 till 2 minuter att fylla i enskilda uppgifter om arbetsgivaravgifter. Besparingen för det minskade uppgiftslämnandet vid respektive steg av sloandet av nedsättningen av socialavgifterna för unga uppskattas därför avrundat till 5–9

kronor per berört företag och månad. Beträffande redovisningen av egenavgifter och allmän löneavgift, som enskilda näringsidkare och handelsbolagsdelägare betalar, bedöms förslaget inte påverka den administrativa bördan vid redovisningen.

Företagarna och *Svensk Handel* anser att förslaget framförallt kommer att drabba små företag då de allra flesta företag i Sverige är små och dessa saknar möjlighet att kompensera ökade personalkostnader genom att höja priserna. Förvisso kommer fler små företag att initialt få höjda arbetskostnader, eftersom de är fler till antalet, men de stora företagen får i genomsnitt en större initial kostnadsökning, eftersom de har fler anställda. Ungefär 70 procent av de anställda i privat sektor arbetade 2013 i företag med 50 eller fler anställda, enligt SCB:s företagsdatabas. Relativt få småföretag har anställda utöver ägaren och det är få av dessa egenföretagare som är 25 år eller yngre. Endast 0,35 procent av nedsättningen ges i dag till egenföretagare.

En alternativ lösning till den föreslagna avvecklingen av nedsättningen av socialavgifterna för unga – där nedsättningen i reducerad form får leva kvar under delar av 2015 och 2016 för att helt upphöra vid halvårsskiftet av 2016 – skulle vara att nedsättningen slopas helt redan den 1 augusti 2015. En sådan lösning har dock bedömts vara mindre lämplig.

NNR anser att lägre skatteklar på arbete minskar incitament till svartarbete och därmed främjar en mer sund konkurrens på marknader med arbetsintensiv produktion som i många fall utmärker olika former av tjänster. Det är angeläget att komma till rätta med svartarbete men detta kan i sig inte användas som ett argument för lägre skattetryck generellt sett.

Förslaget förväntas förbättra konkurrensförhållandena eftersom det innebär ett slopande av en nedsättning och således en ökad likformighet i beskattningen. Det finns inga starka skäl att anta att åldersstrukturen bland unga anställda skulle variera kraftigt mellan företag i samma bransch, men däremot mellan branscher.

Det har inte bedömts som möjligt att beräkna hur många företag som kommer att påverkas av förslaget, till följd av att officiell statistik saknas.

I avsnitt 5.2.4 behandlas frågan om särskilda hänsyn behöver tas till tidpunkten för ikraftträdande eller om det finns behov av speciella informationsinsatser.

Effekter för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Skatteverket uppskattar tillkommande kostnader om 400 000 kronor för ändringar i arbetsgivardeklarationen och informationsmaterial samt ökade ärenden till Skatteupplysningen. Tillkommande utgifter för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

För de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms förslaget inte få någon budgetpåverkan.

Sysselsättningseffekter

LRF, Svensk Handel, Visita, Almega, Bemanningsföretagen Almega och Proffice anser att förslaget kommer få negativa sysselsättningseffekter för unga. *Företagarna, Svensk Handel och Visita* efterfrågar en analys av sysselsättningseffekterna av förslaget och *Svensk Handel och Visita* vill att sysselsättningseffekterna av de nedsatta socialavgifterna för unga för hela perioden fram till 2014 utreds. *Svensk Handel och Visita* framhåller, baserat på en rapport från HUI Research AB, att de negativa effekterna på sysselsättningen av en höjd arbetsgivaravgift är betydligt större än de positiva effekter på sysselsättningen som en sänkning av arbetsgivaravgifterna ger. *IFAU* påpekar dock att man inte kunnat finna varken någon tydlig empirisk evidens eller teoretiskt stöd för idén om asymmetriska responser, dvs. att en höjning av socialavgifterna skulle ha stora negativa sysselsättningseffekter trots att nedsättningen av socialavgifterna tycks haft modesta sysselsättningseffekter. *ESV, Arbetsförmedlingen* och *SSR* framhåller vidare att nedsättningen är en ineffektiv åtgärd mot ungdomsarbetslösheten. *TCO* ifrågasätter också dess effektivitet.

Resultaten i *IFAU*:s utvärdering indikerar att nedsättningen gett små effekter på sysselsättningen i förhållande till dess kostnad och att den inte haft någon effekt för grupper av unga med svag anknytning till arbetsmarknaden. I *Skedinger (2014)* utvärderas effekterna av ungdomsnedsättningen i detaljhandeln (se *Skedinger (2014)* "Effects of payroll tax cuts for young workers", *Nordic economic policy review*, no. 1, p 125-170). Resultaten indikerar generellt sett att effekten på nyanställningar, avsked och antalet arbetade timmar är liten.

Det finns inte något direkt empiriskt eller teoretisk skäl att tro att den långsiktiga sysselsättningen skulle minska mer vid ett slopande av nedsättningen än vad den eventuellt ökat vid

införandet. Baserat på den empiriska evidens som finns är det således troligt att den varaktiga negativa effekten på sysselsättningen av att slopa de nedsatta socialavgifterna för unga blir liten i förhållande till intäkten.

Effekter på jämställdhet och inkomstfördelning

Ungdomars sysselsättningsgrad är relativt jämn mellan könen. Förslaget om slopad nedsättning av socialavgifterna för unga bedöms inte få några större konsekvenser för jämställdheten på arbetsmarknaden för ungdomar. Den bedöms inte heller ha några direkta effekter på inkomstfördelningen.

5.3 Skatt på bekämpningsmedel

5.3.1 Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har promemorian *Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2015* tagits fram (dnr Fi2014/3332). En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 2, avsnitt 1*. Promemorian har remitterats och innehåller bl.a. förslag om att höja skatten på bekämpningsmedel. Promemorians lagförslag i denna del finns i *bilaga 2, avsnitt 2*. Förslaget har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2, avsnitt 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2014/3332).

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2015 att skatten på bekämpningsmedel skulle höjas (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.23.3). Riksdagen beslutade dock att avslå förslaget (bet. 2014/15:FiU1, rskr. 2014/15:29). Regeringen anser alltså att förslaget bör genomföras. I detta avsnitt behandlas därför förslaget.

Lagrådet

Förslaget om höjd skatt på bekämpningsmedel är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande.

5.3.2 Gällande rätt

Lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel infördes den 1 juli 1984. Syftet med skatten var att av hälso- och miljöskäl minska användningen av bekämpningsmedel (prop. 1983/84:176, bet. 1983/84:SkU47, rskr 1983/84:383). När skatten infördes uppgick den till 8 kronor för varje helt kilogram verksam beståndsdel i bekämpningsmedlet och har sedan höjts vid tre tillfällen. Från och med den 1 januari 2004 tas skatt på bekämpningsmedel ut med 30 kronor för varje helt kilogram verksam beståndsdel i bekämpningsmedlet. Med bekämpningsmedel avses ämnen eller beredningar som är avsedda att användas till skydd mot egendomsskada eller olägenhet för människors hälsa, förorsakade av växter, djur, bakterier eller virus. Från skatt på bekämpningsmedel undantas bl.a. vara som är avsedd att användas vid beredning av livsmedel och läkemedel, träskyddsmedel samt ättika. Skatt på bekämpningsmedel ska betalas vid omsättning eller ianspråktagande inom landet av bekämpningsmedel. Skattskyldig är dels den som tillverkar bekämpningsmedel yrkesmässigt inom landet, dels den som från ett annat land för in eller tar emot bekämpningsmedel för yrkesmässig återförsäljning eller för egen yrkesmässig användning inom landet.

5.3.3 Höjd skatt på bekämpningsmedel

Regeringens förslag: Skatten på bekämpningsmedel höjs från 30 kronor per kilogram verksam beståndsdel i bekämpningsmedlet till 34 kronor per kilogram verksam beståndsdel i bekämpningsmedlet.

Ändringen träder i kraft den 1 augusti 2015.

Promemorians förslag: överensstämmer med regeringens. I promemorian föreslogs dock att ändringen skulle träda i kraft den 1 januari 2015.

Remissinstanserna: *Naturvårdsverket* och *Statens geotekniska institut* tillstyrker förslaget. *Skatteverket*, *Tullverket* och *Förvaltningsrätten i Falun* har inget att erinra mot förslaget. *Sveriges Kommuner och Landsting*, *Energimarknadsinspektionen*, *Energimyndigheten*, *Avfall Sverige*, *Ekologiska Lantbrukarna*, *Forsmarks Kraftgrupp*

AB, Innovations- och Kemiindustrierna i Sverige, *OKG AB*, *Ringhals AB*, *Sveriges bergsmaterialindustri*, *Svensk Energi*, *Svenska Kraftnät* och *Återvinningsindustrierna* har inte lämnat några synpunkter på förslaget. *Jordbruksverket* är inte emot att skatten på bekämpningsmedel höjs i enlighet med förslaget men anser att det bör utredas om allmänskemikalier ska undantas från skatten. *Jordbruksverket* instämmer endast delvis i regeringens bedömning att skattehöjningen påverkar företagen i ringa omfattning. För att uppnå en effekt vid användning med allmänskemikalier behövs stora volymer per hektar. Det medför att även en liten höjning kan ge en betydande påverkan på företagets kostnader. *Kemikalieinspektionen* bedömer att den föreslagna höjningen av skatten kan ge vissa oönskade effekter. Detta p.g.a. att skatten enbart baseras på mängden verksamt ämne. *Kemikalieinspektionen* anser vidare att det nuvarande skattesystemet för bekämpningsmedel samt undantaget för bl.a. träskyddsmedel bör utredas. *Lantbrukarnas Riksförbund* avvisar förslaget om ökad skatt på bekämpningsmedel utan återföring till jordbruks- och trädgårdsnäringen. *Sveriges geologiska undersökning* anser att det krävs utförligare analyser där det redogörs för vid vilken nivå skatten kan ge eftersträvade miljöeffekter. *Skogsindustrierna* avstyrker förslaget och är av uppfattningen att konsekvensanalyserna i promemorian är bristfälliga. *Svenskt Näringsliv* anför att den beräkning som gjorts i promemorian av prisutvecklingen från den senaste höjningen av skatten fram till 2015 inte är rimlig. Ett flertal remissinstanser har också lämnat synpunkter utan direkt koppling till detta lagstiftningsärendet.

Skälen för regeringens förslag: Skatten på bekämpningsmedel syftar till att minska användningen av bekämpningsmedel. Detta är motiverat av hälso- och miljöskäl. Det är därför lämpligt att skatten följer den allmänna prisutvecklingen. Detta för att skatten ska bibehålla samma styrande effekt. Den nuvarande skattenivån på 30 kronor per kilogram verksam beståndsdel i bekämpningsmedlet har inte höjts sedan den 1 januari 2004. Om skatten på bekämpningsmedel justeras med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen, med 2004 års nivå som utgångspunkt, beräknas skatten till 34 kronor per kilogram verksam beståndsdel 2015. Det innebär att beräkningen av skatte-

satsen sker med utgångspunkt från konsumentprisindex juni 2003 till konsumentprisindex juni 2014. Regeringen föreslår därför att skatten på bekämpningsmedel höjs från 30 kronor till 34 kronor. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2015. Det som *Jordbruksverket*, *Kemikalieinspektionen*, *Lantbrukarnas Riksförbund*, *Sveriges geologiska undersökningar* och *Skogsindustrierna* anfört ändrar inte regeringens bedömning.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändring i 2 § lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel, se avsnitt 2.3.

5.3.4 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

En höjning av skatten på bekämpningsmedel med 4 kronor, från 30 till 34 kronor per kilogram verksam beståndsdel, beräknas öka skatteintäkterna med 3 miljoner kronor 2015 och därefter 7 miljoner kronor per år.

Effekter för myndigheter och domstolar

Åtgärderna kommer att medföra vissa kostnader för Skatteverket för anpassningar av system, blanketter, m.m. Tillkommande kostnader för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Förslaget bedöms inte påverka antalet mål eller på annat sätt påverka arbetsbelastningen i förvaltningsdomstolarna och inte heller medföra några ökade kostnader för andra myndigheter.

Effekter för företagen

Förslaget medför sannolikt att priset på bekämpningsmedel ökar något. Det medför att företag som använder bekämpningsmedel får en högre kostnad. Effekten för berörda företag bedöms dock vara ringa.

Effekter för miljön

Höjningen av skatten bedöms innebära att den styreffekt som fanns vid senaste höjning återupprättas.

5.4 Skatt på naturgrus

5.4.1 Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har promemorian *Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2015* tagits fram (dnr Fi2014/3332). En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 2, avsnitt 1*. Promemorian har remitterats och innehåller bl.a. förslag om att höja skatten på naturgrus. Promemorians lagförslag i denna del finns i *bilaga 2, avsnitt 2*. Förslaget har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2, avsnitt 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2014/3332).

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2015 att skatten på naturgrus skulle höjas (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.24.3). Riksdagen beslutade dock att avslå förslaget (bet. 2014/15:FiU1, rskr. 2014/15:29). Regeringen anser alltså att förslaget bör genomföras. I detta avsnitt behandlas därför förslaget.

Lagrådet

Förslaget om höjd skatt på naturgrus är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet av Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande.

5.4.2 Gällande rätt

Lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus infördes den 1 juli 1996. Syftet med lagen är att åstadkomma bättre hushållning med en icke förnybar naturresurs och påskynda utvecklingen mot användning av alternativa material (prop. 1995/96:87, bet. 1995/96:SkU18, rskr. 1995/96:122). Vid införandet uppgick skatten till 5 kronor per ton naturgrus och har sedan införandet höjts två gånger. Från och med den 1 januari 2006 uppgår skatten till 13 kronor per ton. Skatt ska betalas för brutet naturgrus om utvinningen av naturgruset sker för annat ändamål än markinnehavarens husbehov och utvinningen sker med stöd av särskilda tillstånd. Den som exploaterar en naturgrustäkt är skattskyldig. I vissa fall kan en tillståndshavare

bli solidariskt skattskyldig tillsammans med exploatören.

5.4.3 Höjd skatt på naturgrus

Regeringens förslag: Skatten på naturgrus höjs från 13 kronor per ton naturgrus till 15 kronor per ton naturgrus.

Ändringen träder i kraft den 1 augusti 2015.

Promemorians förslag: överensstämmer med regeringens. I promemorian föreslogs dock att ändringen skulle träda i kraft den 1 januari 2015.

Remissinstanserna: *Naturvårdsverket* och *Statens geotekniska institut* tillstyrker förslaget. *Skatteverket*, *Tullverket* och *Förvaltningsrätten i Falun* har inget att erinra mot förslaget. *Jordbruksverket*, *Kemikalieinspektionen*, *Lantbrukarnas Riksförbund*, *Sveriges Kommuner och Landsting*, *Strålsäkerhetsmyndigheten*, *Energimarknadsinspektionen*, *Energimyndigheten*, *Avfall Sverige*, *Ekologiska Lantbrukarna*, *Forsmarks Kraftgrupp AB*, *Innovations- och Kemiindustrierna i Sverige*, *OKG AB*, *Ringbals AB*, *Skogsindustrierna*, *Svensk Energi*, *Svenska Kraftnät* och *Återvinningsindustrierna* har inte lämnat några synpunkter på förslaget. *Sveriges Bergmaterialindustri (SMBI)* konstaterar att användningen av naturgrus har minskat men anser att naturgrusskatten inte torde haft stor betydelse för att minska användningen. SMBI är vidare av uppfattningen att det finns andra mer effektiva medel för att få onödig naturgrus-användning att upphöra. Skatt på naturgrus kommer bara att fördyra viktigt samhällsbyggande. *Sveriges geologiska undersökning* anser att punktskatter kan vara ett av flera effektiva verktyg för att driva igenom de politiska satta miljö kvalitetsmål som Sverige åtagit sig att uppfylla. En förändring av punktskatterna kräver dock en mer komplex konsekvensanalys än den som presenteras i den remitterade promemorian. *Svenskt Näringsliv* anför att den beräkning som gjorts i promemorian av prisutvecklingen från den senaste höjningen av skatten fram till 2015 inte är rimlig. Ett antal remissinstanser har också lämnat synpunkter utan direkt koppling till detta lagstiftningsärendet.

Skälen för regeringens förslag: Syftet med skatten på naturgrus är att åstadkomma bättre

hushållning med naturgrus och påskynda utvecklingen mot alternativa material. Naturgrus är en ändlig resurs och har sin största betydelse som vattenreningsfilter och grundvattenmagasin. Brutet naturgrus används främst som ballast för vägbyggnad, betongtillverkning och i utfyllnadsändamål. I många fall är det möjligt att ersätta naturgrus med andra material, t.ex. krossat berg. Det är lämpligt att skatten anpassas efter förändringar i den allmänna prisutvecklingen. Detta för att skatten ska bibehålla samma styrande effekt. Nuvarande skattenivå är 13 kronor per ton naturgrus och den senaste höjningen trädde i kraft den 1 januari 2006. Om skatten på naturgrus justeras med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen, med 2006 års nivå som utgångspunkt, beräknas skatten till 15 kronor per ton naturgrus 2015. Det innebär att beräkningen av skattesatsen sker med utgångspunkt från konsumentprisindex juni 2005 till konsumentprisindex juni 2014. Regeringen föreslår därför att skatten höjs till 15 kronor per ton naturgrus. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2015.

Det som SMBI och Sveriges geologiska undersökningar har anfört ändrar inte regeringens bedömning.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändring i 3 § lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus, se avsnitt 2.6.

5.4.4 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

En höjning av skatten på naturgrus med 2 kronor per ton, från 13 till 15 kronor per ton, beräknas öka skatteintäkterna med 8 miljoner kronor 2015 och därefter 20 miljoner kronor per år.

Effekter för myndigheter och domstolar

Åtgärderna kommer att medföra vissa kostnader för Skatteverket för anpassningar av system, blanketter, m.m. Tillkommande kostnader för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Förslaget bedöms inte påverka antalet mål eller på annat sätt påverka arbetsbelastningen i förvaltningsdomstolarna och inte heller medföra några ökade kostnader för andra myndigheter.

Effekter för företagen

Förslaget medför att företag som bryter naturgrus får en något högre kostnad. Sannolikt kommer denna kostnad att leda till ökat pris för naturgrusanvändare. Effekten för berörda företag bedöms dock vara ringa.

Effekter för miljön

Höjningen av skatten bedöms innebära att den styreffekt som fanns vid senaste höjning återupprättas.

5.5 Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer

5.5.1 Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har promemorian Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2015 tagits fram (dnr Fi2014/3332). En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 2, avsnitt 1*. Promemorian har remitterats och innehåller bl.a. förslag om att höja skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer. Promemorians lagförslag i denna del finns i *bilaga 2 avsnitt 2*. Förslaget har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2, avsnitt 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2014/3332).

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2015 att skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer skulle höjas (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, avsnitt 6.26.3). Riksdagen beslutade dock att avslå propositionen (bet. 2014/15:FiU1, rskr. 2014/15:29). Regeringen anser alltså att förslaget ska genomföras. I detta avsnitt behandlas därför förslaget.

Lagrådet

Förslaget om höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet av Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande.

5.5.2 Gällande rätt

Lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer infördes den 1 juli 2000 och

ersatte då lagen (1983:1104) om särskild skatt för elektrisk kraft från kärnkraftverk. Skatten på termisk effekt är en skatt som betalas av kärnkraftsproducenterna och som tas ut med ett fast belopp per megawatt och månad på den högsta tillåtna termiska effekten enligt de driftstillstånd som innehavarna av kärnkraftsreaktorer beviljats. Skatten är således oberoende av hur mycket el som produceras i en kärnkraftsreaktor.

Vid införandet av skatten på termisk effekt på kärnkraftsreaktorer uppgick skattesatsen till 5 514 kronor per megawatt och månad. Efter införandet har skatten höjts vid två tillfällen. Från och med den 1 januari 2008 uppgår skatten på termisk effekt till 12 648 kronor per megawatt och månad.

För att undvika oskäligen effekter i samband med onormala stillestånd medges avdrag när en reaktor varit ur drift under en sammanhängande period som överstiger 90 kalenderdygn. Avdrag medges i sådana undantagssituationer enbart för överskjutande kalenderdygn.

5.5.3 Höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer

Regeringens förslag: Skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer höjs från 12 648 kronor till 14 770 kronor per megawatt och månad av den högsta tillåtna termiska effekten i kärnkraftsreaktorerna. Det avdrag som medges när en kärnkraftsreaktor varit ur drift under en sammanhängande period av mer än 90 kalenderdygn höjs från 415 kronor till 485 kronor per megawatt och överskjutande kalenderdygn.

Ändringen träder i kraft den 1 augusti 2015.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens. I promemorian föreslogs dock att ändringen skulle träda i kraft den 1 januari 2015.

Remissinstanserna: *Tullverket, Skatteverket, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Strålsäkerhetsmyndigheten, Energi-marknadsinspektionen, Avfall Sverige, Lantbrukarnas Riksförbund, Sveriges Geologiska undersökning, Sveriges Bergmaterialindustri, Statens Geologiska Institut, Sveriges Kommuner och Landsting* samt *Återvinningsindustrierna* har

inga synpunkter eller har inte lämnat några synpunkter på förslaget. *Ringhals AB* och *Forsmarks Kraftgrupp AB (FKA)* avstyrker förslaget och anför bl.a. följande. Marknadspriser på el har halverats under de senaste fem åren, förnyelseinvesteringar medför att anläggningarna inte är väl avskrivna samt att förväntade nya säkerhetskrav förväntas kräva ytterligare stora investeringar fram till 2020. Ringhals och FKA har inte någon lönsamhet med dagens marknadspriser. Den relevanta prisutvecklingen för kärnkraften borde vara elpriset, som från år 2008 gått ner från ca 60 öre till 30 öre per kWh. Lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt är föremål för ett förhandsavgörande av EU-domstolen. Det är inte rimligt att höja en skatt vars existens kan ifrågasättas. Förslaget kan innebära att en eller flera reaktorer måste stängas av i förtid vilket kan leda till att försörjningstryggheten av el i prisområde 3 och 4 är hotad samt att det kommer leda till prishöjningar.

Innovations- och kemiindustrierna (IKEM) avstyrker förslaget och anger att det föregår och begränsar den breda och långsiktiga uppgörelse på energiområdet som efterfrågas av regeringen. *OKG AB* avstyrker förslaget och har i huvudsak framfört följande. Förslaget står i strid med utgångspunkterna i regeringsförklaringen och baseras på ett felaktigt antagande om den allmänna prisutvecklingen. Konsekvensanalysen bygger felaktigt på att de rörliga produktionskostnaderna är relativt låga och på att kapitalkostnaderna i kärnkraften är väl avskrivna. Det har inte heller beaktats att lagligheten av skatten på termisk effekt är föremål för EU-domstolens prövning. *Skogsindustrierna* avstyrker förslaget på grund av den inverkan det skulle få på dess medlemmars konkurrenskraft och framtida tillgång på baskraft.

Svensk Energi avstyrker förslaget av följande skäl. Det finns inget rimligt skäl att höja skatten. Det allmänna prisutvecklingen har sjunkit och det finns inte utrymme för ytterligare uttag av skatt på termisk effekt. Tidpunkten att ändra är olämplig. Skatten är ifrågasatt då den kan vara i strid med EU-rätten. Regeringen har aviserat tillsättandet av en energikommission. Förslaget kan ge betydande konsekvenser. Kraftigt ökade kostnader ökar risk för förtida avveckling vilket kan leda till ökad risk för brist på effekt i energisystemet. Vidare leder förtida avveckling till att skatteintäkterna minskar.

Svenska Kraftnät har i huvudsak framfört följande. Ytterligare faktorer, utöver de som behandlats i promemorian, måste beaktas vid bedömningen av det ekonomiska utrymmet för att höja skatten. Svenska Kraftnät hyser oro för att ytterligare reduktioner av kärnkraftens lönsamhet kan komma att påverka ägarnas intresse av att driva produktionsanläggningarna vidare. En enkel analys grundad på Svenska kraftnäts årliga kraftbalansrapport indikerar att en stängning av Oskarshamn 1 och 2 samt Ringhals 1 och 2 markant skulle öka risken för effektbrist i södra Sverige (elområde 3 och 4). Svenska kraftnäts bedömning är att en sådan situation inte kan bemästras endast med ökad förbrukarflexibilitet och ökad vindkraftsproduktion, utan att ytterligare åtgärder måste vidtas för att säkerställa en alternativ tillförsel av kraft till området. Att få till stånd ny produktion alternativt ökad importkapacitet tar tid, sannolikt i storleksordningen 5–10 år.

Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget samt framför i huvudsak följande. Förslaget snedvrider konkurrensen mellan olika kraftslag till kärnkraftens nackdel. Skattehöjningen motverkar målsättningen om en god och tillförlitlig tillgång på el till konkurrenskraftiga priser genom att den minskar tillgången på el, skapar osäkerhet om den framtida elförsörjningen och verkar långsiktigt prishöjande. Prisbildningen på elmarknaden kan på sikt påverkas genom att priset går upp till följd av att investeringsnivån och kapacitetstillväxten i elproduktionen blir lägre. Detta är allvarligt för det svenska näringslivet och då särskilt för elberoende och internationellt konkurrensutsatt verksamhet. Det är en tydlig inskränkning av möjligheterna till lönsam investering i elproduktion i kärnkraftsanläggningar redan innan blocköverskridande samtal i en särskild energikommission påbörjats. Vidare påpekas att skatten har ifrågasatts ur ett EU perspektiv.

Sveriges Kärntekniska Sällskap har i huvudsak framfört följande. Sedan 2008 har priset på el fallit med knappt 40 procent. Slutsatsen om att kärnkraftsbolagen kan bära den kostnadsökning som den höjda skatten innebär är felaktig. Det är inte uteslutet att någon eller några reaktorer kan komma att stänga till följd av en eventuell skattehöjning. Om flera reaktorer skulle stänga kan Sverige få allvarliga problem med kraftbalansen. En stängning av en eller flera svenska

reaktorer påverkar kraftigt utsläppen av klimatgaser.

Jernkontoret avstyrker förslaget och framför i huvudsak följande. Det är viktigt att den energikommission som ska tillsättas får starta utan alltför låsta positioner och ges en möjlighet till en ordentlig genomlysning av Sveriges energibehov och hur det ska uppfyllas. Stålintustrin är beroende av stabil eltillförsel till konkurrenskraftig kostnad. Det är viktigt att framtidens elproduktionssystem garanterar en stabilitet både vad gäller effekt, energi och kostnader. Det finns inte några relevanta motiv till den föreslagna skattehöjningen. Att nettointäkten för staten blir mindre än 40 procent av kostnaden för kärnkraftsägarna tyder på att det inte heller är en särskilt effektiv skatt.

Konjunkturinstitutet anför följande. Den föreslagna höjningen går långt utöver en prisutvecklingsjustering och motiveras främst av fiskala överväganden. Höjningen kommer att påverka kärnkraftbolagens lönsamhet med åtföljande effekter på produktionsbeslut, investeringsvilja, framtida elpriser och i förlängningen industrins konkurrenskraft. Om det bakomliggande motivet är kärnkraftens miljöeffekter saknas en analys av om riskerna har ökat. Om det bakomliggande motivet i stället är att minska eventuella övervinster är det märkligt att justeringen sker när elpriset är lågt. Är motivet fiskalt är det oklart varför en särskild bransch ska drabbas. *Konjunkturinstitutet* saknar en analys som visar att en höjning av effektskatten på kärnkraft samhällsekonomiskt är det billigaste sättet att öka det statsfinansiella utrymmet på.

SKGS avstyrker förslaget då det föregår och begränsar den breda och långsiktiga uppgörelse på energiområdet som efterfrågas av regeringen. *Projekt Basindustririket* avstyrker förslaget och anför i huvudsak följande. Tidigare höjda effektskatter och nu föreslagna höjning av effektskatten samt risker för framtida sådana gör att möjligheterna för elintensiva industrier att få långa elkontrakt till rimliga priser i dag är minimala. Förändringar i alla former av energi- och miljöskatter borde vänta till 2016, när resultaten av Långtidsutredningen och Kontrollstation 2015 och andra kommande studier föreligger.

Skälen för regeringens förslag: Nivån på skatten på termisk effekt har inte höjts sedan den 1 januari 2008. För att dels beakta

förändringarna i den allmänna prisutvecklingen, dels därutöver skapa ytterligare finansiellt utrymme föreslår regeringen en höjning av skatten från 12 648 kronor till 14 770 kronor per megawatt och månad av den högsta tillåtna termiska effekten i kärnkraftsreaktorn. Regeringen anser, till skillnad från vad *Ringhals AB*, *FKA* och *Sveriges Kärntekniska Sällskap* framfört, att den allmänna prisutvecklingen är överordnad förändringen av elpriset när syftet är att dels realvärdesäkra skatteintäkterna, dels att därutöver skapa finansiellt utrymme.

Skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer behandlas förvisso av EU-domstolen, efter en begäran om förhandsavgörande. Regeringen anser emellertid, till skillnad från *Ringhals AB*, *FKA*, *OKG AB* och *Svensk Energi* att skatten är förenlig med unionsrätten och dess existens inte kan förväntas ifrågasättas av domstolen.

Vad Energimarknadsinspektionen, *Ringhals AB*, *FKA*, *IKEM*, *OKG AB*, *Skogsindustrierna*, *Svensk Energi*, *Svenska kraftnät*, *Svenskt Näringsliv*, *Sveriges Kärntekniska Sällskap*, *Jernkontoret*, *Konjunkturinstitutet*, *SKGS* samt *Projekt Basindustririket* anför i övrigt ändrar inte regeringens bedömning av effekterna av och lämpligheten i den föreslagna åtgärden.

Den föreslagna höjningen innebär högre fasta kostnader för producenterna av el från kärnkraft. Det avdrag som medges när reaktorer är ur drift under en sammanhängande period som överstiger 90 kalenderdygn justeras för att avspegla den förändrade skattesatsen.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2015.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 2 och 5 §§ lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer, se avsnitt 2.9.

5.5.4 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

En höjning av skatten på termisk effekt från 12 648 kronor till 14 770 kronor per megawatt och månad av den högsta tillåtna termiska effekten i kärnkraftsreaktorn bedöms för 2015 ge en offentligfinansiell bruttointäkt på 0,27 miljarder kronor, medan nettointäkten bedöms till 0,10 miljarder kronor. För 2016 och framåt bedöms förslaget årligen ge en offentlig-

finansiell bruttointäkt på 0,64 miljarder kronor och en nettointäkt om 0,25 miljarder kronor. Skillnaden mellan netto- och bruttointäktbedömningen beror på två indirekta effekter: (1) Skatten är avdragsgill mot bolagsskatten. (2) Ett ökat skatteuttag från statliga bolag stärker inte de offentliga finanserna och staten äger genom Vattenfall AB en betydande andel av beskattningsunderlaget.

Effekter för myndigheter och domstolar

Åtgärderna kommer att medföra vissa kostnader för Skatteverket för anpassningar av system, blanketter, m.m. Tillkommande kostnader för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Förslaget bedöms inte påverka antalet mål eller på annat sätt påverka arbetsbelastningen i förvaltningsdomstolarna och inte heller medföra några ökade kostnader för andra myndigheter.

Effekter för företagen

En höjd skatt på termisk effekt medför högre fasta kostnader för producenterna av el från kärnkraft. Därmed bidrar förslaget till en omställning av energisystemet. Höjningen av skattesatsen uppgår till 2 122 kronor per megawatt och månad. För en genomsnittlig svensk kärnkraftsreaktor, med en termisk effekt på 2 750 megawatt, innebär därmed skattehöjningen att de fasta kostnaderna ökar med ca 5,8 miljoner kronor per månad. Samtidigt är den rörliga produktionskostnaden för kärnkraft relativt låg och de tio kvarvarande kärnkraftsreaktorerna har i genomsnitt varit i drift i drygt 35 år, vilket innebär att de initialt höga kapitalkostnaderna bör vara väl avskrivna. Givet att anläggningarna producerar el i normal utsträckning är bedömningen därför att kärnkraftsföretagen kan bära den kostnadsökning som den höjda skatten innebär.

Höjda fasta kostnader för kärnkraften bedöms inte påverka elpriserna på kort sikt. Vad rör bilaterala avtal, mellan exempelvis elproducerande företag och stora elförbrukare, kan det dock finnas avtalsklausuler som innebär att köparen tagit på sig att bära risken för ökade produktionskostnader till följd av ändrade skatteregler. I sådana fall sker en fullständig övervältring av en förändrad beskattning till köparen. I vilken utsträckning sådana avtal förekommer är emellertid okänt i och med att dylika avtal är hemliga. Samtidigt bedöms dessa typer av avtal innefatta elprisnivåer som är

förmånliga för köparen av el, eftersom de innebär minskad risk för säljaren av el.

En ökad beskattning minskar lönsamheten för kärnkraftsanläggningarna och kan även medföra att incitamenten att investera i befintlig eller ny kärnkraft påverkas negativt. På lång sikt kan även prisbildningen på elmarknaden påverkas genom att investeringsnivån, och därmed kapacitetstillväxten, blir lägre.

5.6 Nedsättning av koldioxidskatten på dieselbränsle i vissa skogsmaskiner genomförs inte

Regeringens bedömning: Nedsättningen av skatten på dieselbränsle i vissa skogsmaskiner på grund av skogsbranden i juli–augusti 2014 bör inte genomföras. I stället bör ett motsvarande stöd ges på utgiftssidan av statens budget.

Skälen för regeringens bedömning: Efter skogsbranden i Västmanlands län i juli–augusti 2014 bedömde regeringen i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.28) att skatten på dieselbränsle i skogsmaskiner skulle sänkas under en begränsad tid. Åtgärden bedömdes minska skatteintäkterna med sammanlagt 7 miljoner kronor fördelat under 2014–2016. Även Finansutskottet gjorde bedömningen att skattenedsättningen skulle genomföras, och denna bedömning ingick i riksdagens beslut (bet. 2014/15:FiU1, rskr. 2014/15:29).

Det har visat sig att skattenedsättningen skulle beröra förhållandevis få aktörer och innebära stora administrativa kostnader. Vidare planeras stora delar av det brandskadade området att bli naturreservat vilket minskar behovet av avverkning i området. Enligt regeringens bedömning bör åtgärden därför genomföras som ett stöd på utgiftssidan av statens budget i stället för som en skattenedsättning. Förslag om detta lämnas i avsnitt 6.21. Effekten av att inte förändra skattereglerna ingår i förslaget till ändrad beräkning av inkomster för 2015 som lämnas i avsnitt 5.9.

5.7 Gruppregistrering till mervärdesskatt behålls

Regeringens bedömning: Möjligheten till gruppregistrering till mervärdesskatt behålls.

Skälen för regeringens bedömning: I mervärdesskattelagen (1994:200) finns en möjlighet för två eller flera beskattningsbara personer som är nära förbundna med varandra att anses som en enda beskattningsbar person (mervärdesskattegrupp) och den verksamhet som mervärdesskattegruppen bedriver anses då som en enda verksamhet. Det innebär att utgående mervärdesskatt inte tas ut vid transaktioner inom gruppen. Gruppregistrering är möjlig för företag inom den finansiella sektorn och för företag vars huvudsakliga inriktning är att tillhandahålla tjänster till företag inom den finansiella sektorn samt för företag i ett inkomstskatterättsligt kommissionärsförhållande.

Finansdepartementet har remitterat promemorian Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen för 2015 i vilken bl.a. föreslogs att möjligheten till gruppregistrering till mervärdesskatt skulle slopas.

I budgetpropositionen för 2015 gjorde regeringen bedömningen att möjligheten till gruppregistrering till mervärdesskatt skulle kvarstå (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.43). Riksdagen beslutade dock om ett tillkännagivande som innebar att regeringen skulle återkomma med förändringar i skatte- och avgiftsregler i överensstämmelse med den godkända beräkningen av budgetens inkomster för 2015 (bet. 2014/15:FiU1, rskr 2014/15:29). Tillkännagivandet innefattade därmed ett slopande av gruppregistrering till mervärdesskatt.

Ett slopande av möjligheten till gruppregistrering till mervärdesskatt får skilda effekter beroende på i vilken organisationsform ett företag bedriver sin verksamhet. Ett slopande drabbar framför allt lokalt och regionalt förankrade banker och försäkringsbolag. Regeringen gör därför bedömningen att möjligheten till gruppregistrering till mervärdesskatt inte bör slopas.

Ett slopande av möjligheten till gruppregistrering till mervärdesskatt bedömdes öka skatteintäkterna med 400 miljoner kronor 2015. Effekten av att inte förändra skattereglerna ingår i förslaget till ändrad beräkning av inkomster för 2015 som lämnas i avsnitt 5.9.

5.8 Författningskommentar

5.8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel

2 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 5.3 om skatt på bekämpningsmedel. Ändringen innebär att skattesatsen höjs från 30 kronor för varje helt kilogram verksam beståndsdel till 34 kronor för varje helt kilogram verksam beståndsdel i bekämpningsmedlet. I paragrafen görs också språkliga ändringar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ändringarna träder i kraft den 1 augusti 2015 och tillämpas fr.o.m. detta datum. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Detta innebär att äldre bestämmelser är tillämpliga då skattskyldighet inträtt före ikraftträdandet.

5.8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

1 §

Ändringen av paragrafens *andra stycke*, som föranleds av förslaget i avsnitt 5.2 om slopad nedsättning av socialavgifterna för unga, är en följd av att 2 kap. 28 § socialavgiftslagen (2000:980) upphävs.

2 §

Ändringen av paragrafens *andra stycke*, som föranleds av förslaget i avsnitt 5.2 om slopad nedsättning av socialavgifterna för unga, är en följd av att 3 kap. 15 a § socialavgiftslagen (2000:980) upphävs.

3 §

Upphävandet av paragrafens *andra stycke*, som föranleds av förslaget i avsnitt 5.2 om slopad nedsättning av socialavgifterna för unga, innebär att nedsättningen av den allmänna löneavgiften för personer som vid årets ingång har fyllt 23 men inte 25 år slopas.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 augusti 2015.

Bestämmelserna i 1 och 3 §§ i den äldre lydelsen ska fortfarande tillämpas på lön eller annan ersättning enligt 1 § som betalas ut före ikraftträdandet. Som en övergångslösning ska vid tillämpningen av 3 § på lön eller annan ersättning enligt 1 § som betalas ut under perioden 1 augusti 2015–30 juni 2016 för dem som vid årets ingång inte har fyllt 25 år, löneavgiften tas ut med arton tjugofemtedelar av procenttalet och anges med två decimaler så att övriga decimaler faller bort. Detta framgår av den *andra punkten*.

I *tredje punkten* anges att bestämmelserna i 2 och 3 §§ i den äldre lydelsen fortfarande ska tillämpas på inkomst enligt 2 § som upp bärs före ikraftträdandet. Som en övergångslösning ska vid tillämpningen av 3 § på inkomst enligt 2 § som upp bärs under perioden 1 augusti 2015–30 juni 2016 för dem som vid årets ingång inte har fyllt 25 år, löneavgiften tas ut med arton tjugofemtedelar av procenttalet och anges med två decimaler så att övriga decimaler faller bort. I fråga om egenavgifter sammanfaller normalt beskattningsåret med kalenderåret. En särskild övergångsbestämmelse behövs därför för det fall den avgiftsskyldige inte visar hur stor del av beskattningsårets inkomst som hänförs till tiden efter den 1 augusti 2015 respektive tiden efter den 30 juni 2016. I dessa fall ska så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 1 augusti 2015 respektive tiden efter den 30 juni 2016 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under respektive tid och hela beskattningsåret.

5.8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus

3 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 5.4 om skatt på naturgrus. Ändringen innebär att skattesatsen höjs från 13 kronor per ton naturgrus till 15 kronor per ton naturgrus.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ändringen träder i kraft den 1 augusti 2015 och tillämpas fr.o.m. detta datum. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för förhållanden som hänförs till tiden före ikraftträdandet. Detta innebär att äldre bestämmelser är tillämpliga då skattskyldighet inträtt före ikraftträdandet.

5.8.4 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

67 kap.

13 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 5.1 om RUT-avdraget.

Ändringen i *sjätte punkten* och upphävandet av *åttonde punkten* innebär att skattereduktion inte längre ges för renodlad hjälp med läxor och annat skolarbete. För rätt till skattereduktion för barnpassning krävs vidare att barnpassningen inte mer än i ringa omfattning innefattar hjälp med läxor och annat skolarbete. Med ”ringa” avses enligt inkomstskattelagens terminologi ca 5–10 procent (se prop. 1999/2000:2, del 1, s. 504). Med ”läxor och annat skolarbete” avses sådant skolarbete som hänförs till läroplaner, kursplaner och ämnesplaner.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 augusti 2015.

Av *andra punkten* framgår att lagen tillämpas på hushållsarbete som har utförts efter den 31 juli 2015 (av ett företag eller av någon för vilken ersättning redovisas i en förenklad arbetsgivardeklaration) och förmån av hushållsarbete som har tillhandahållits efter den 31 juli 2015.

5.8.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer

2 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 5.5 om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer. Ändringen i andra stycket innebär att skattesatsen höjs från 12 648 kronor till 14 770 kronor per megawatt och månad av högsta tillåtna termiska effekt i kärnkraftsreaktorn.

5 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 5.5 om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer. Ändringen innebär att avdraget höjs från 415 kronor till 485 kronor per kalenderdygn som överstiger 90 kalenderdygn.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ändringarna träder i kraft den 1 augusti 2015 och tillämpas fr.o.m. detta datum. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Detta innebär att den äldre lydelsen av 2 § är tillämplig då skattskyldighet inträtt före ikraftträdandet. Detta innebär vidare att den äldre lydelsen av 5 § är tillämplig för överstigande dagar som infallit före ikraftträdandet medan avdragsbeloppet enligt den nya lydelsen är tillämplig för överskjutande dagar som infallit efter ikraftträdandet.

5.8.6 Förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

2 kap.

Upphävande av 28 §

Upphävandet av paragrafen, som föranleds av förslaget i avsnitt 5.2 om slopad nedsättning av socialavgifterna för unga, innebär att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som vid årets ingång inte har fyllt 25 år slopas.

29 §

Ändringen av paragrafens *andra stycke*, som föranleds av förslaget i avsnitt 5.2 om slopad nedsättning av socialavgifterna för unga, är en följd av att 28 § upphävs.

3 kap.

Upphävande av 15 a §

Upphävandet av paragrafen, som föranleds av förslaget i avsnitt 5.2 om slopad nedsättning av socialavgifterna för unga, innebär att nedsättningen av egenavgifterna för personer som vid årets ingång inte har fyllt 25 år slopas.

18 §

Ändringen i paragrafens *tredje punkt* i *andra stycket*, som föranleds av förslaget i avsnitt 5.2 om slopad nedsättning av socialavgifterna för unga, är en konsekvens av att nedsättningen av egenavgifterna för personer som vid årets ingång inte har fyllt 25 år slopas genom upphävandet av 15 a §. En förutsättning för att avdrag vid beräkningen av egenavgifterna ska kunna göras enligt denna paragraf är att den avgiftsskyldige inte tillhör en sådan åldersgrupp som redan är föremål för en nedsättning av egenavgifterna.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 augusti 2015.

Den upphävda bestämmelsen i 2 kap. 28 § och bestämmelsen i 29 § i den äldre lydelsen ska fortfarande tillämpas på ersättning som betalas ut före ikraftträdandet. Som en övergångslösning ska den upphävda bestämmelsen i 2 kap. 28 § och bestämmelsen i 2 kap. 29 § i den äldre lydelsen även tillämpas på ersättning som betalas ut under perioden 1 augusti 2015–30 juni 2016. På ersättning som betalas ut under nämnda period ska dock vid tillämpningen av 2 kap. 28 §, utöver hela ålderspensionsavgiften, arton tjugofemtedelar av de övriga arbetsgivaravgifterna betalas. Detta gäller således såväl för personer som vid årets ingång inte har fyllt 23 år som för personer som vid årets ingång har fyllt 23 men inte 25 år. Procenttalen för avgifterna ska efter kvoteringen anges med två decimaler så att övriga decimaler faller bort. Detta framgår av den *andra punkten*.

I *tredje punkten* anges att den upphävda bestämmelsen i 3 kap. 15 a § och bestämmelsen i 3 kap. 18 § i den äldre lydelsen fortfarande ska tillämpas på inkomst som uppbärs före ikraftträdandet. Som en övergångslösning ska den upphävda bestämmelsen i 3 kap. 15 a § och bestämmelsen i 3 kap. 18 § i den äldre lydelsen tillämpas även på inkomst som uppbärs under perioden 1 augusti 2015–30 juni 2016. På inkomst som uppbärs under nämnda period ska dock vid

tillämpningen av 3 kap. 15 a §, utöver hela ålderspensionsavgiften, arton tjugofemtedelar av de övriga egenavgifterna betalas. Detta gäller således såväl för personer som vid årets ingång inte har fyllt 23 år som för personer som vid årets ingång har fyllt 23 men inte 25 år. Procenttalen för avgifterna ska efter kvoteringen anges med två decimaler så att övriga decimaler faller bort. I fråga om egenavgifter sammanfaller normalt beskattningsåret med kalenderåret. En särskild övergångsbestämmelse behövs därför för det fall den avgiftsskyldige inte visar hur stor del av beskattningsårets inkomst som hänför sig till tiden efter den 1 augusti 2015 respektive tiden efter den 30 juni 2016. I dessa fall ska så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 1 augusti 2015 respektive tiden efter den 30 juni 2016 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under respektive tid och hela beskattningsåret.

5.8.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1004:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)

2 §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 5.2 om slopad nedsättning av socialavgifterna för unga. Ändringen av paragrafens *första stycke* är en följd av att 2 kap. 28 § socialavgiftslagen (2000:980) upphävs. Ändringen av paragrafens *andra stycke* är en följd av att 3 kap. 15 a § socialavgiftslagen upphävs.

5 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 5.2 om slopad nedsättning av socialavgifterna för unga. Ändringen i paragrafens *första stycke* är en följd av att 2 kap. 28 § socialavgiftslagen (2000:980) upphävs.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 augusti 2015.

Av *andra punkten* framgår att bestämmelserna i 2 och 5 §§ i den nya lydelsen inte ska tillämpas på ersättning som betalas ut före ikraftträdandet.

5.9 Ändrad beräkning av inkomsterna i statens budget för 2015

Regeringens förslag: Den ändrade beräkningen av inkomster på statens budget för 2015 som redovisas i tabell 5.4 godkänns.

Regeringen gjorde i propositionen En utvecklad budgetprocess (prop. 2014/15:173) bedömningen att förslag som har en tydlig påverkan på statens inkomster för det löpande budgetåret bör föranleda en ny inkomstberäkning. Den nya inkomstberäkningen ska göras för de inkomstitlar som berörs av förslagen. I de fall regeringen har gjort en ny beräkning av inkomstitlarna baserat på nya makroekonomiska prognoser och andra förutsättningar, som t.ex. förändrade volymer, ska inkomstberäkningen även omfatta dessa förändringar (prop. 2014/15:173 s. 34 f.). Finansutskottet framförde i sitt yttrande till konstitutionsutskottet att det av redovisningen bör gå att särskilja de effekter som beror av regeländringar från effekter till följd av ändrade makroprognoser och andra ekonomiska förutsättningar. Konstitutionsutskottet instämde i finansutskottets bedömning (bet. 2013/14:KU46 s. 35 och 37).

I detta avsnitt lämnas därmed förslag om en ny inkomstberäkning för de inkomstitlar som påverkas av de lagförslag och andra förslag som lämnas i denna proposition. De förslag som ligger till grund för de ändrade beräkningarna av övriga inkomster redovisas i avsnitt 6.

I tabell 5.4 redovisas den ändrade inkomstberäkningen, inklusive effekterna av nya makroekonomiska prognoser och andra förutsättningar. Även bruttoeffekten av skatteförslagen och övriga förslag framgår.

Tabell 5.4 Specifikation av ändrad beräkning av inkomster för 2015

Tusental kronor

Inkomsttitel	Godkänd beräkning	Förändring av beräkning	Ny beräkning	Bruttoeffekt av åtgärder på inkomstsidan
1140 Skattereduktioner	-232 068 636	-979 714	-233 048 350	20 000
1154 Husavdrag	-	-	-20 328 866	20 000
1280 Nedsättningar	-15 364 917*	-5 279 898	-20 644 815	6 615 000
1410 Mervärdesskatt	371 046 054	-4 169 649	366 876 405	-400 000
1411 Mervärdesskatt	-	-	366 876 405	-400 000
1440 Koldioxidskatt	25 056 911	-302 248	24 754 663	5 000
1442 Koldioxidskatt oljeprodukter	-	-	15 386 346	5 000
1450 Övriga skatter på energi och miljö	5 033 962	-349 263	4 684 699	282 000
1454 Skatt på bekämpningsmedel och gödsel	-	-	114 367	4 000
1455 Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer	-	-	3 957 245	267 000
1458 Övriga skatter	-	-	131 090	11 000
2000 Inkomster av statens verksamhet	33 649 944	6 436 321	40 086 265	121 000
2525 Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor	-	-	2 898 201	121 000
6000 Bidrag m.m. från EU	10 332 700	-1 170 599	9 162 101	67 000
6414 Bidrag från Europeiska socialfonden 2014-2020	-	-	211 050	50 000
6911 Övriga bidrag från EU	-	-	200 017	17 000

Anm.: I beslutad budget fanns inte en uppdelning på inkomsttitelnivå 1154, 1411, 1442, 1454, 1455, 1458, 2525, 6414 och 6911. Därför kan siffrorna för godkänd beräkning och förändring av beräkning inte redovisas. I stället redovisas dessa siffror på av riksdagen beslutad nivå.

* I beslutad budget för 2015 redovisas inkomstförsvagningen av att behålla nedsättningen av socialavgifter för unga under inkomstgrupp Arbetsgivaravgifter 1210 och inte under inkomstgrupp Nedsättningar 1280. Eftersom effekten av förslaget att ta bort nedsättningen av socialavgifter för unga redovisas under inkomstgrupp Nedsättningar 1280 i Ny beräkning blir inkomstgrupp Nedsättningar 1280 i Godkänd respektive Ny beräkning inte helt jämförbara med varandra. För att dessa skulle ha varit jämförbara borde inkomstförändringen ha bokförts på inkomstgrupp 1280 även i Godkänd beräkning. Därmed skulle det ha redovisats ett belopp på ca -27 miljarder kronor i stället för nuvarande -15,4 miljarder kronor, dvs. ytterligare ca 12 miljarder kronor vilket motsvarar effekten av att inte slopa nedsättningen fr.o.m. den 1 januari 2015.

Regeringens förslag till godkänd beräkning av budgetens inkomster i budgetpropositionen är specificerat på inkomsttitlar (se bl.a. prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor bilaga 1 avsnitt 2). Riksdagens beslut om beräkningen av inkomsterna på statens budget är däremot, med något undantag, specificerat på en mer aggregerad nivå såsom inkomstgrupper, inkomsthuvudgrupper och inkomsttyper. I tabell 5.4 redovisas förändringen på såväl den av riksdagen godkända nivån som på inkomsttitelnivå.

De nya beräkningarna påverkas av fler faktorer än bara regeländringar, exempelvis en ny bedömning av den makroekonomiska utvecklingen och justeringar till följd av hittillsvarande utfall. Ju högre aggregeringsnivå desto fler faktorer påverkar den nya beräkningen. I det följande kommenteras de största förändringarna.

Enligt godkänd beräkning i tabell 5.4 uppgår inkomstgrupp 1280 nedsättningar av arbetsgivaravgifter och egenavgifter till 15,4 miljarder kronor 2015. I detta belopp redovisas dock inte inkomstförsvagningen av att inte slopa nedsättningen av socialavgifterna för unga fr.o.m. den 1 januari 2015, på ca 12 miljarder kronor. Effekten av att behålla nedsättningen för unga redovisas i av riksdagen godkänd beräkning i stället under inkomstgrupp 1210, arbetsgivaravgifter. I Ny beräkning däremot redovisas förändringen av att ta bort nedsättningen av socialavgifterna för unga i inkomstgrupp 1280. Det betyder att beloppen i de två beräkningarna inte är helt jämförbara med varandra. I Ny beräkning införs förslaget dessutom först fr.o.m. den 1 augusti 2015, vilket betyder att effekten är lägre jämfört med vad den skulle ha varit om den införts den 1 januari 2015 (6,6 jämfört med ca 12 miljarder kronor).

Prognosen för intäkterna från mervärdesskatten har reviderats ned med 4 miljarder

kronor i förhållande till den godkända beräkningen i den beslutade budgeten för 2015. Det beror huvudsakligen på att konjunktutsikterna reviderats ned. Hushållens konsumtion i löpande priser väntas inte utvecklas lika starkt som tidigare beräknat, vilket håller tillbaka intäkterna från mervärdesskatt.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att den ändrade beräkningen av inkomster på statens budget för 2015 som redovisas i tabell 5.4 godkänns.

För en utförligare beskrivning av den nya inkomstprognosen, se avsnitt 6.2 i 2015 års ekonomiska vårproposition (prop. 2014/15:100).

I tabell 5.5 redovisas såväl bruttoeffekter som nettoeffekter av de föreslagna regeländringarna på skattesidan och ändringar som påverkar budgetens övriga inkomster. Bruttoeffekten är den direkta effekten på intäkterna av en regelförändring medan nettoeffekten även innefattar indirekta effekter på intäkterna från andra skatter och eventuella effekter på den offentliga sektorns utgifter (se prop. 2014/15:100 avsnitt 8.1 tabell 8.1).

Tabell 5.5 Sammanställning av offentligfinansiella effekter till följd av ändringar som påverkar statens inkomster

Miljarder kronor

Regeländring	Effekt från	Bruttoeffekt 2015	Nettoeffekt 2015
Skatt på arbetsinkomster			
Slopad skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete	2015-08-01	0,02	0,02
Slopad nedsättning av socialavgifterna för unga	2015-08-01	6,62	5,49
Skatt på konsumtion m.m.			
Höjd skatt på bekämpningsmedel	2015-08-01	0,00	0,00
Höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer	2015-08-01	0,27	0,10
Höjd skatt på naturgrus	2015-08-01	0,01	0,01
Gruppregistrering till mervärdesskatt behålls	2015-01-01	-0,40	-0,40
Nedsättning av koldioxidskatten på dieselbränsle i vissa skogsmaskiner genomförs inte	2014-08-01	0,01	0,00
Summa skatte- och avgiftsregler		6,52	5,23
Övriga inkomster			
Ändring i arbetslöshetsförsäkringen		0,12	0,12
Bidrag från Europeiska socialfonden 2014-2020		0,05	0,05
Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet		0,02	0,02
Summa övriga inkomster		0,19	0,19
Summa offentligfinansiell effekt		6,71	5,41